

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
Освітня програма	47999 Право
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	081 Право

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	47999
Назва ОП	Право
Галузь знань	08 Право
Спеціальність	081 Право
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Нашинець-Наумова Анфіса Юріївна, Стебляк Аліна Володимирівна, Рябовол Лілія Тарасівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	10.01.2022 р. – 12.01.2022 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	http://smc.hnpu.edu.ua/files/Akredytatsiya/ONP_Pravo/Pravo.pdf
Програма візиту експертної групи	http://smc.hnpu.edu.ua/files/Akredytatsiya/ONP_Pravo/Programa_vizitu.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Підготовку фахівців у галузі права, у тому числі кандидатів юридичних наук, у ХНПУ ім. Г. С. Сковороди започатковано у 1994 році. Зараз на Юридичному факультеті здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти за спеціальністю 081 Право на першому (бакалаврському), другому (магістерському) і третьому (освітньо-науковому) рівнях. Після умовної акредитації у 2020, у 2021 успішно акредитовано освітньо-професійну програму Право для другого (магістерського) рівня вищої освіти, що важливо для функціонування освітньо-наукової програми з цієї спеціальності. На ОНП Право у ХНПУ здобувають освіту випускники магістратури не лише цього ЗВО, але й інших закладів вищої освіти, що говорить про авторитетність ОНП Право у ХНПУ серед здобувачів третього рівня вищої освіти загалом. Згідно з наказом МОНУ «Про результати державної атестації ЗВО в частині провадження ними наукової (науково-технічної діяльності)» від 25.03.2021 №372, за науковим напрямом «Суспільні науки» ХНПУ пройшов у кваліфікаційну групу «В». На ОНП підтримується конструктивна взаємодія з різними групами стейкхолдерів, зокрема здобувачами на ОНП, випускниками, академічною спільнотою, роботодавцями, які надають свої рекомендації щодо змісту ОНП, значна частина з яких враховуються робочою групою програми. Зміст ОНП Право чітко структурований, ОК логічно пов'язані, що загалом дозволяє досягнути компетентностей і ПРН, визначених для третього рівня вищої освіти законодавством і самою ОНП. На ОНП Право створено умови для формування і реалізації здобувачами індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через формування Індивідуального плану роботи аспіранта, який охоплює наукову та навчальну складові. Аспіранти на ОНП мають змогу обирати вибіркові дисципліни в обсязі, передбаченому законодавством. У ХНПУ впроваджено електронний формат процедури вибору дисциплін аспірантами із загального переліку ВД, переважно, вони обирають дисципліни, пов'язані з проблематикою їх дисертаційних досліджень. На ОНП передбачено практичну підготовку здобувачів, яка дає можливість здобути компетентності для подальшої, зокрема науково-педагогічної, діяльності. Створено умови для набуття здобувачами soft skills. На ОНП сформовано потужний кадровий склад, який наразі забезпечує підготовку докторів філософії з трудового права та права соціального забезпечення, кримінального та адміністративного права. Наукові інтереси аспірантів та їх наукових керівників переважно узгоджуються, що підтверджується відповідністю проблематики їх наукових праць. У ХНПУ і на ОНП Право зокрема налагоджена система матеріального і нематеріального заохочення НПП за результатами їх науково-педагогічної діяльності. У ЗВО активно працює Рада молодих учених, членом якої є аспірантка ОНП Право А.Г.Гелашвілі.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

У ХНПУ розроблено комплекс локальних актів, які унормовують різні аспекти освітньої діяльності аспірантів – Положення про організацію освітнього процесу здобувачів третього (ОН) рівня ВО, Положення Про наук-виклад практику здобувачів третього (ОН) рівня ВО. Є Положення про формування Soft Skills в учасників освітнього процесу ХНПУ. Розроблено та діє система актів щодо врегулювання різного роду конфліктних ситуацій, актів щодо забезпечення АД, якими передбачена обов'язкова перевірка всіх кваліфікаційних робіт на наявність АП, що і здійснюється у ЗВО згідно з договором з ТОВ «Антиплагіат». У ХНПУ загалом та на ОНП Право зокрема систематично здійснюються заходи з популяризації АД у рамках діяльності Центру забезпечення ЯО, а також Відділу аспірантури і докторантури, зокрема Групи сприяння АД, яку очолює наук-пед працівник з ОНП Право Д. О. Новіков. До її складу входять гаранті всієї ОНП у ХНП, зокрема О. О. Коваленко, гарант ОНП Право. Налагоджено різні шляхи інформування аспірантів щодо всіх аспектів освітнього процесу. Для організації дистанційного навчання функціонує платформа Moodle. У ХНПУ зокрема на ОНП Право налагоджено систему моніторингу, відповідно до плану проводяться опитування різних груп стейкхолдерів з різних аспектів організації освітньої діяльності, результати оприлюднюються на офіційному веб-сайті ХНПУ. У 1999 започатковано фаховий збірник з юрид. наук. Згідно з наказом МОНУ №886 від 02.07.2020, збірник наукових праць ХНПУ імені Г. С. Сковороди серія Право внесено до категорії «Б» Переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дис. робіт на здобуття наук ступенів док і канд наук (ДФ). Гарант ОНП Право є головним редактором цього видання. НПП та аспіранти мають змогу публікувати у ньому свої наук. праці безкоштовно (як було заявлено ними під час зустрічей). У 2019 започаткована щорічна міжнар. наук-практ конф., присвячена пам'яті професора О. І. Процевського, що також створює можливість для апробації аспірантами їх наук. результатів. У ХНПУ є Стратегія інтернаціоналізації. У рамках діяльності Центру міжнар. інновац. і проект. діяльн. НПП та аспіранти отримують інформацію щодо можливостей академ. мобільн., підвищ. кваліф., участі у міжнар. проектах. Викладачі на ОНП проходили стажування в європ. університетах. Д.О.Новіков брав участь у міжнар. проекті European Parliament resolution of 12 December 2018 on the implementation of the EU Association Agreement with Ukraine (2017/2283(INI)). Для НПП та аспірантів у ЗВО забезпечено доступ до наук. видань, які індексуються у міжнар. наукометрич. БД, зокрема Scopus і Web of Science. Наукова діяльність кафедр, дис. дослідж. виконуються у рамках визначених тем: кафедра цивільно-прав. дисц. і труд. права – «Реалізація Україною Угоди про асоціацію з ЄС у галузі зайнятості, соціальної політики та рівних можливостей» (Держ. реєстр номер – 0120U104122 до грудня 2024); кафедра держ.-прав. дисц. – «Правові проблеми європ. інтеграції держави і права України» (Держ. реєстр номер: 0121U110256 до січня 2025).

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

У ЗК, ФК та ПРН відображено не всі вимоги до знань, умінь/навичок, навичок комунікації, відповідальності й автономії для 8 рівню НРК, не всі компетентності, закріплені у п.27 Порядку підготовки здобувачів ВО ступеня ДФ.

ОК1, ОК2, ОК6, ОК7 дублюють питання методології та організації наукової діяльності. ОК1 за назвою мала би забезпечувати формування в аспірантів здатності «оволодіння загальнонаук (філософ) компетентн, ..на формуван системн наук світогляду, ... та загальн культурн кругозору», визначеної в п.27 Порядку підготовки ДФ, виходячи зі змісту, не забезпечує її. Зміст ОК6 не повно забезпечує заявлені в РП і Матриці відповідності ФК і ПРН. Положення про організацію ОП здобувачів ОН рівня ВО у ХНПУ звертається до Порядку підготовки ДФ в редакції Постанови Кабміну України від 26.03.2016 №26. Не використовується повною мірою потенціал інтернаціоналізації ЗВО щодо аспірантів, на ОНП Право вони не залучаються до заходів академічної мобільності. У деяких НПП не достатньо забезпечена академічна відповідність до ОК, у деяких наукових керівників – відповідність тематики наук досліджень до тем аспірантів. Рекомендуємо: Більш повно репрезентувати у ФК вимогу НРК «Вільне спілкування з питань, що стосуються сфери наук ..знань, з колегами, широк наук спільнот..», «використан академ укр та іноз мови у проф діяльн і досліджен». Більш повно репрезентувати у ЗК і ПРН вимоги НРК «демонстрація значної авторитетн, інноваційн, висок ступінь самостійн, академ і проф доброч, ...». Відобразити у ЗК, ФК, ПРН вимогу НРК «Здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення». Переглянути зміст ОК1, ОК2, ОК6, ОК7 щодо: усунення дублюван питань методології та організації наукової діяльності; більш повного забезпечення формування в аспірантів здатності «оволодіння загальнонаук (філософ) компет, ...». Переглянути зміст ОК6 щодо більш повного забезпечення заявлених ФК та ПРН, або переглянути перелік ФК і ПРН, які ця ОК може забезпечити. Переглянути Положення про організацію освітнього процесу здобувачів третього (ОН) рівня ВО у ХНПУ щодо увідповіднення його до Порядку підготовки ДФ в редакції Постанови Кабміну України від 03.04.2019 №283. Мотивувати аспірантів до участі в академічній мобільності. Захисти аспірантів з ОНП Право відбувалися у спецрадах в інших ЗВО (ХНУВС, ХНУ ім. Ярослава Мудрого). Не вказуючи на це як на недолік, рекомендуємо започаткувати практику утворення разових спецрад із захисту дисертацій з галузі Право у ХНПУ, що підтверджує наявність критичної маси дослідників у ХНПУ зі спеціальності Право. У напрямку забезпечення більш повної академічної відповідності й релевантності наук інтересів керівн та їх аспірантів посилити «публікаційну активність» з відповідної проблематики.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Мета ОНП Право 2021 – «Підготовка докторів філософії, які на основі опанування загальних та спеціальних компетентностей здатні розв'язувати значущі наукові проблеми у галузі права, вміють навчати правовим доктринам, аксіології та принципам, впроваджують та примножують у дослідженнях та викладанні загальнолюдські правові цінності». Мета загалом відповідає Місії Університету, яка у Стратегії розвитку ХНПУ на 2021-2025 (<http://surl.li/yqky>, с.11), визначена як: «формування освіченого українця – громадянина, патріота, професіонала, носія культури – шляхом удосконалення змісту науково-методичного супроводу якості педагогічної освіти і фундаментального оволодіння мистецтвом навчати й виховувати інших». Разом з тим, хочемо вказати на таке. У Стратегії розвитку ХНПУ на 2021-2025 у Розділі 3 «Переваги Університету» (с.4) зазначено, що «В Університеті склалися й успішно працюють наукові школи за різними напрямками: педагогічним, психологічним, економічним, історичним, мистецьким, хімічним, біологічним, фізико-математичним, філологічним, філософським, фізичного виховання спорту». Варто вказати і на наукові школи, сформовані в ХНПУ й у галузі знань 08 Право. У Стратегії також вказано, що Університет розвивається «.. і на врахування запитів споживачів прогнозування потреб у педагогічних кадрах регіону та країни», «...здійснює підготовку затребуваного суспільством сучасного вчителя, ...». Більше уваги у цьому документі доцільно приділити й непедагогічним спеціальностям (як Право), підготовці відповідних фахівців/професіоналів, а також відобразити особливе значення спеціальності 081 Право, зокрема специфічну роль ОНП Право у досягненні цілей стратегічного розвитку ЗВО. Щодо особливості ОНП. В контексті її визначення на с.6-7 ОНП зокрема вказано: «ОНП передбачає науково-викладацьку практику», однак, практична підготовка й зокрема така практика є обов'язковим складником підготовки здобувачів ВО на третьому (освітньо-науковому) рівні. Як на особливість вказано також: «ОНП включає вибіркві НД, які відповідають напряму науково-дослідної роботи аспіранта, що дає можливість поглиблювати дослідницькі компетентності». Це також навряд чи варто розглядати як унікальність ОНП, зокрема, виходячи з Рекомендацій для експертів Нацагентства стосовно акредитації освітніх програм третього рівня ВО (додаток до «Методичних рекомендацій для експертів Нацагентства щодо застосування Критеріїв оцінювання якості ОП» (с.10), «На відміну від інших рівнів ВО, щодо яких забезпечення ПРН за рахунок дисциплін вільного вибору студента вважається суттєвим недоліком, у контексті ОП третього рівня ВО така практика можлива, але лише стосовно РН, які відносяться до набуття знань і здібностей у вузькій спеціалізації, релевантній для конкретного дослідження чи наукового напряму аспіранта». Варто уточнити унікальність/ особливість ОНП.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

До складу проектної групи ОНП, поряд з НПП ХНПУ, входять представники «зовнішньої» академічної спільноти (Є. С. Назимко, д. юр. н., перший проректор Донецького юридичного інституту МВС України), а також здобувачі ВО на ОНП (Р. В. Купченко, аспірантка 4 року, Я. В. Фатеєв, аспірант 1 року навчання). Під час зустрічей вони підтвердили свою участь у розробці й перегляді ОНП. Серед стейкхолдерів, зазначених в ОНП, є НПП інших ЗВО (ХНУВС, ХНУ ім. В. Н. Каразіна, ХНУ мистецтв ім. І. П. Котляревського), представники професійної правничої спільноти, здобувачі ВО на цій ОНП. Аналіз їх рецензій та спілкування під час зустрічей засвідчило, що переважно їх рекомендації стосувалися змістової частини ОНП. Це підтверджується Протоколами Засідання семінару НПП та роботодавців щодо аналізу ринку праці та реалізації і розвитку ОНП Право (<http://surl.li/ajjxn>, <http://surl.li/ajjxp>). Лише дві пропозиції стосувалися обов'язкових НД. Так, Р. І. Шабанов (член проектної групи) у 2020 році запропонував «для підсилення формування універсальних навичок дослідника» доповнити ОНП такими ОК, як: «Правова герменевтика», «Методологія проведення наукових досліджень в галузі права». Це було втілено в ОНП 2021. За пропозицією зовнішнього стейкхолдера ОНП 2021 доповнена ОК «Філософські фундації та етичні орієнтири конструювання наукових проектів», однак, вона спрямована не на «формування soft skills в здобувачів у контексті управління науковими проектами», як зазначено стейкхолдером (<http://surl.li/ajjxn>), а на «оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору», що передбачено п.27 Порядку підготовки здобувачів ВО ступеня ДФ та доктора наук. Значна частина рекомендацій стосується розширення переліку вибіркових НД. У СО (с.5) зазначено: «На підставі рецензії ... від 10.09.2021 року <http://surl.li/ajksh> до проекту ОНП Право 2022 року, винесеному на попереднє публічне обговорення <http://surl.li/akmwd>, внесена ФК11 (здатність виявляти, розуміти та пропонувати шляхи вирішення сучасних проблем у сфері запобігання корупції) та до переліку вибіркових ОК включена НД «Антикорупційні правничі студії». У цьому контексті рекомендуємо: 1) не піддаючи сумніву важливість боротьби з таким ганебним явищем, як корупція, переглянути доцільність виокремлення зазначеної ФК, оскільки фахові компетентності мають забезпечуватися обов'язковими ОК (аналіз РП засвідчив, що інші ОК її не забезпечують, не містять таких тем), отже, якщо здобувач ВО не обирає відповідну дисципліну, ОНП не зможе виконати зобов'язання щодо забезпечення такої ФК; 2) не закріплювати в ОНП перелік ВД як не закріплені вони і в НП, що відповідає Рекомендаціям НА щодо застосування Критеріїв оцінювання якості ОП (с.18), де зазначено: «НП мають враховувати вимогу щодо вибірковості дисциплін. На практиці це означає, що НП має включати лише обов'язкові дисципліни та передбачати наявність кредитів для ВД».

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Визначені в ОНП цілі, компетентності та ПРН відбивають загальні тенденції підготовки докторів філософії та відповідають п.27 Порядку підготовки здобувачів ВО ступеня ДФ та доктора наук, в якому визначено чотири складові, що передбачають набуття аспірантом (ад'юнктom) відповідних компетентностей згідно з НРК. Сформульовані в ОНП цілі та ПРН враховують галузевий контекст, відбивають специфіку підготовки дослідників у галузі о8 Право, передбачають поглиблення знань із спеціальності о81 Право, за якою аспіранти власне проводять дослідження на цій ОНП, зокрема засвоєння основних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем, а також підготовку здобувачів ВО на цій ОНП до викладання юридичних дисциплін у ЗВО. У СО (с.6) зазначено і гарантом ОНП підтверджено, що під час формулювання цілей та ПРН враховано досвід аналогічних вітчизняних (НУ «Острозька академія», НУ «Києво-Могилянська академія») та зарубіжних (PhD Program in Social Sciences (Legal Sciences), University of Lodz; PhD Program in Law, University of Antwerp (Бельгія)) програм. Переважно досвід вивчався і впроваджувався в частині формулювання компетентностей та ПРН. Лише досвід юридичної PhD-програми Антверпенського Університету (Бельгія) упроваджено не лише в цій частині, але і щодо змісту ОНП, так, ОК «Методологія проведення наукових досліджень в галузі права» доповнена темою 3.4. «Інформаційні інструменти проведення галузевих юридичних досліджень», що підтверджено аналізом відповідної Робочої програми (с.6, blob:<https://office.naqa.gov.ua/19f845d3-d4f7-4b88-9d21-f6be0cace36e>). Рекомендуємо вивчати досвід вітчизняних і зарубіжних програм підготовки докторів філософії з Права не лише щодо компетентностей та ПРН, але і щодо змісту, а також з'ясувати у чому полягає їх особливість/унікальність.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт ВО за спеціальністю о81 «Право» для рівня PhD відсутній. ІК в ОНП відповідає ч. 1 ст. 5 Закону «Про вищу освіту», згідно з якою, «Освітньо-науковий рівень ВО передбачає здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та ін компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідно-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової і пед діяльності, проведення

власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення». З урахуванням законодавчої характеристики, ІК в ОНП варто уточнити щодо «...оволодіння методологією ... педагогічної діяльності...». Третій рівень ВО відповідає 8 рівню НРК. Співставлення вимог до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності й автономії для цього рівня та ЗК, ФК і ПРН в ОНП дозволило встановити. Характеристиці «Концептуальні та методологічні знання в галузі чи на межі галузей знань або проф діяльності», «спеціалізовані уміння/навички і методи, необхідні для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики» кореспондують всі ФК і ПРН1-8 в ОНП. Вимоги щодо «започаткування, планування, реалізація та коригування послідовного процесу ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності», «критичний аналіз, оцінка і синтез нових та комплексних ідей» відображено у ЗК1-3, ЗК7, ФК1, ФК4, ФК8, ПРН5-8. «Вільне спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством у цілому», «використання академічної української та іноземної мови у професійній діяльності та дослідженнях» відображається у ЗК5-6, частково – ФК10, ПРН9-11. Опис 8 рівня НРК щодо «демонстрація значної авторитетності, інноваційність, високий ступінь самостійності, академічна та професійна доброчесність, постійна відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наук діяльн» корелює із ЗК7, ФК2, ФК7, частково ФК10, частково ПРН13-ПРН14. «Здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення» як вимога НРК практично не представлена в ЗК, ФК, ПРН. Співставлення ЗК, ФК, ПРН в ОНП та п.27 Порядку підготовки ДФ щодо відповідних компетентностей засвідчило, що навички «організації та проведення навчальних занять» представлені лише у ЗК6, частково у ЗК5 (хоча навряд чи ці навички є загальними), частково у ФК7 і практично не корелює з ПРН (лише на рівні знань – ПРН 4 Знати специфіку та методи проф діяльності викладача ЗВО). У ЗК, ФК, ПРН в ОНП не представлено й вміння, закріплені у Порядку, «оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору», «управління науковими проектами та/або складення пропозицій щодо фінансування наукових досліджень, реєстрації прав інтелектуальної власності».

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Мета й Інтегральна компетентність сформульовані достатньо чітко, визначають характер завдань, що їх зможуть виконувати випускники ОНП – «розв'язувати значущі / комплексні наукові проблеми», сферу застосування їх знань та умінь – «у галузі права», а також загальний зміст, який мають засвоїти здобувачі – «концептуальні та методологічні знання у сфері юридичної науки, загальнолюдські правові цінності, правові доктрини і принципи, на яких базується право, його тлумачення та особливості застосування. Мета ОНП загалом відповідає Місії Університету. На ОНП налагоджена взаємодія з різними групами внутрішніх та зовнішніх стейкхолдерів, їх пропозиції переважно враховуються, що сприяє удосконаленню ОНП, зокрема в частині її змісту.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

У Стратегії розвитку ХНПУ не достатньо враховано значення спеціальності Право, не відображено роль ОНП Право в реалізації Місії ЗВО. Унікальність/особливість ОНП визначена не достатньо чітко. У ЗК, ФК та ПРН відображено не всі вимоги до знань, умінь/навичок, навичок комунікації, відповідальності й автономії для 8 рівню НРК, а також не всі компетентності, закріплені у п.27 Порядку підготовки здобувачів ВО ступеня ДФ. Рекомендуємо: Розглянути можливість на рівні Візії конкретизації місця і ролі спеціальності Право загалом та ОНП Право зокрема, в Стратегії розвитку Університету відобразити її специфічну роль в реалізації Місії ХНПУ. Уточнити унікальність/ особливість ОНП. Не закріплювати в ОНП перелік ВД. Вивчати досвід вітчизняних та зарубіжних програм підготовки ДФ з Права не лише щодо компетентностей та ПРН, але і щодо змісту, а також проводити аналіз щодо особливостей/ унікальності інших ОНП. Більш повно репрезентувати у ФК вимогу НРК «Вільне спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством у цілому», «використання академічної української та іноземної мови у професійній діяльності та дослідженнях». Більш повно репрезентувати у ЗК та ПРН вимоги НРК «демонстрація значної авторитетності, інноваційність, високий ступінь самостійності, академічна та професійна доброчесність, постійна відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності». Відобразити в ЗК, ФК, ПРН вимогу НРК «Здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення». Переглянути доцільність закріплення в ОНП ПРН12, зокрема в частині «Визначати свої права і обов'язки як громадянина України, члена громадянського суспільства», що для спеціальності 081 Право є більш відповідним до першого (бакалаврського) рівня ВО.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Недоліки, які виявлені за цим критерієм, суттєво не знижують якість освітньої діяльності за цією ОНП та якість відповідної підготовки здобувачів вищої освіти, можуть бути усунуті у процесі поточної діяльності групи забезпечення. Загалом має місце відповідність Критерію 1.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Відповідно до абз.3 ч.6 ст.5 Закону України «Про вищу освіту», «Нормативний строк підготовки доктора філософії в аспірантурі (ад'юнктурі) становить чотири роки. Обсяг освітньої складової ОНП підготовки доктора філософії становить 30–60 кредитів ЄКТС». В цій частині ОНП відповідає вимогам законодавства. Обсяг ОНП Право (її освітньої складової), визначений у самій програмі – 50 кредитів ЄКТС, з яких: 37 кредитів – на обов'язкові компоненти (ОК), 13 – на вибіркові (ВД), що становить 26% від загального обсягу кредитів ЄКТС і відповідає п.15 ч.1 ст.62 Закону України «Про вищу освіту», згідно з якою, здобувачі ВО мають право на «вибір навчальних дисциплін у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 25% загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для даного рівня ВО». Аналіз обсягу і змісту ОК в ОНП щодо забезпечення ними компетентностей аспіранта, визначених у п.27 Порядку підготовки ДФ дозволив встановити наступне. На «здобуття глибинних знань із спеціальності (групи спеціальностей), за якою (якими) аспірант (ад'юнкт) проводить дослідження, зокрема засвоєння основних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових знань за обраною спеціальністю, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку» спрямовані ОК3 «Проблеми правового регулювання приватних та публічних відносин» та ОК5 «Проблеми гармонізації законодавства ЄС та України», що загалом становить 8 кредитів ЄКТС. На «оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору», виходячи з назви, спрямовано ОК1 «Філософські фундації та етичні орієнтири конструювання наукових проектів» в обсязі 4 кредитів ЄКТС. На «набуття універсальних навичок дослідника, зокрема усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження українською мовою» спрямовано ОК6 «Правова герменевтика», ОК7 «Методологія проведення наукових досліджень в галузі права», що загалом становить 6 кредитів ЄКТС. Формування вмінь «організації та проведення навчальних занять» забезпечує ОК4 «Методика викладання правових дисциплін» та ОК8 «Науково-викладацька практика», що разом складає 14 кредитів ЄКТС. «Здобуття мовних компетентностей, достатніх для представлення та обговорення результатів своєї наукової роботи іноземною мовою (англійською або іншою відповідно до специфіки спеціальності) в усній та письмовій формі, а також для повного розуміння іншомовних наукових текстів з відповідної спеціальності» має забезпечити ОК2 «Академічно і професійно орієнтоване спілкування», 6 кредитів ЄКТС.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

ОНП структурована за роками й семестрами навчання. На 1 році (1, 2 семестри) – ОК1 «Філософські фундації та етичні орієнтири конструювання наукових проектів», ОК3 «Проблеми правового регулювання приватні і публічні відносин», ОК6 «Правова герменевтика». ОК2 «Академічно і професійно орієнтоване спілкування» вивчається з 1 по 4 семестри. Крім неї на 2 році (3, 4 семестри) вивчається ОК4 «Методика викладання правових дисциплін», ОК7 «Методологія проведення наук дослід в галузі права». На 3 році (5-6 семестри) – ОК5 «Проблеми гармонізації законодавства ЄС та України». Практика – у 5 семестрі, після вивчення ОК4. У 2, 4 й 6 семестрах ще є ВД. Щодо розподілу кредитів ЄКТС: 1 рік – 14 на ОК + 4 на ВД (18 кредитів); 2 рік – 10 на ОК + 4 на ВД (14 кредитів); 3 рік – 13 на ОК + 5 на ВД (18 кредитів). Щодо забезпечення компетентностей, визначених у п.27 Порядку підготовки ДФ, аналіз РП ОК дозволив встановити. «Здобуття глибинних знань із спеціальності, за якою аспірант проводить дослідження..» забезпечують ОК3 «Проблеми правового регулювання приватні і публічні відносин», ОК5 «Проблеми гармонізації законод ЄС та України» та ВД за темою дисертації. «Оволодіння загальнонауками (філософ) компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, та загальн культурн кругозору» частково забезпечує ОК1 «Філософські фундації та етичні орієнтири конструюван наук проектів». Виходячи з її змісту, вона практично не забезпечує (хоча на це і вказано у РП й Матриці відповідності): ПРН3. Знати методологію проведен наук дослідж, ПРН6. Вміти планувати та реалізувати на практиці оригінальне самостійне дослідження, яке має наукову новизну, теоретичну і практичну цінність, ПРН9. Вміти доступно, на високому науковому рівні доносити сучасні наукові знання та результати власних досліджень, ПРН11. Здійснювати вільне спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, здобувачами, науковою спільнотою, суспільством в цілому (забезпечує частково), ПРН12. Визначати свої права і обов'язки як громадянина України, члена громадянського суспільства та наукового співтовариства. Уміння «організації та проведення навчальних занять» забезпечує ОК4 «Методика викладання правових дисциплін» (яка охоплює й загальнодидактичні питання) та ОК8 «Науково-викладацька практика». Навички «управління науковими проектами та/або складення пропозицій щодо фінансування наукових досліджень», «реєстрації прав інтелект власності» ОК практично не

забезпечують, виходячи з аналізу змісту в РП. В ОК1, ОК2, ОК6, ОК7 дублюються питання методології та організації наук діяльн. Не є доречним охоплення цих питань ОК2 «Академічно і професійно орієнтоване спілкування», в якій варто акцентувати на академічну іноземну мову. Виходячи зі змісту ОК2, сумнівно, що нею забезпечуються ЗК6 Здатність до викладання у ЗВО, ФК7, ПРН4 Знати специфіку та методи професійної діяльності викладача ЗВО.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Стандарт ВО за спеціальністю 081 «Право» для рівня PhD відсутній, отже, немає однозначно визначеної предметної області для цієї спеціальності та рівня ВО. Об'єктом вивчення в ОНП Право визначено – «фундаментальні доктрини юридичної науки; методологія науково-дослідної та викладацької роботи у галузі права; вітчизняні та зарубіжні джерела з досліджуваної тематики; комплексні проблеми юридичної освіти та науки, професійної та дослідницько-інноваційної діяльності у галузі права, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових наукових правознавчих парадигм». Всі ОК в ОНП за своєю назвою та змістом мають очевидний зв'язок з визначеним об'єктом. Теоретичному змісту предметної області ОНП – «правові доктрини, цінності та принципи на яких базується право, його тлумачення та особливості застосування у дослідницькій і викладацькій роботі, аксіологія права, концепції гносеології права» – відповідають ОК3 «Проблеми правового регулювання приватних та публічних відносин», ОК4 «Методика викладання правових дисциплін», ОК5 «Проблеми гармонізації законодавства ЄС та України», ОК6 «Правова герменевтика», ОК7 «Методологія проведення наукових досліджень в галузі права». До методів, методик і технологій в ОНП віднесено: «фундаментальна методологія юридичної науки; загальнонаукові і спеціальні методи пізнання правових явищ; ... методи правової герменевтики; провідна галузева наукова методологія;...», що у змісті ОНП представлено зокрема в ОК6 «Правова герменевтика», ОК7 «Методологія проведення наукових досліджень в галузі права». В цю та інші ОК на ОНП варто ширше імплементувати такий складник «методів, методик і технологій», визначених в ОНП, як «цифрові технології».

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обов'язку, передбаченому законодавством.

Індивідуальна освітня траєкторія аспірантів забезпечується передусім шляхом формування Індивідуального плану роботи (ІПР), що передбачено п.п.5.5-5.36 Положення про організацію освітнього процесу здобувачів третього (ОН) рівня ВО у ХНПУ (<http://surl.li/zaуз>). ІПР складається з двох розділів: індивідуальний навчальний план та індивідуальний план наукової роботи аспіранта. Аналіз наданих на запит ЕГ ІПР засвідчив, що в частині «Індивідуальний план наукової роботи» аспірант визначає зміст, строки виконання та обсяг наукових робіт (публікація статей у фахових виданнях, участь у конференціях) та підтверджує їх виконання. Аспіранти вказали, що теми дисертаційних досліджень обирали, виходячи з власних наукових інтересів, консультуючись із науковим керівником, поінформовані, що можуть змінити тему. Основою для формування «Індивідуального навчального плану» є ОНП та НП. В цій частині здобувачі вказують інформацію про навчальні дисципліни, у тому числі вибірково, їх обсяг, послідовність вивчення, а також вказують відповідний результат підсумкового контролю. Про виконання ІПР, відповідно до п.9.1. Положення про організацію освітнього процесу здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня ВО у ХНПУ, і як було підтверджено на зустрічах з НПП, науковими керівниками, аспірантами, останні звітують двічі на рік на засіданні відповідної кафедри. На запит ЕГ було надано витяги з протоколів засідань кафедр, на яких слухалися питання щодо атестації аспірантів (викладено в систему). В ОНП та НП виконано вимогу щодо ВД. Обсяг, відведений на їх вивчення, відповідає п. 15 ч. 1 ст. 62 Закону «Про вищу освіту», згідно з яким, він має становити не менш як 25% загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для цього рівня ВО. Загальний обсяг освітньої складової у кредитах ЄКТС – 50, з яких: 37 кредитів – на ОК, 13 – на ВД, що становить 26% від загального обсягу кредитів ЄКТС. Процедура обрання аспірантами дисциплін вільного вибору унормовується п.п.5.11-5.25 Положення про організацію освітнього процесу здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня ВО у ХНПУ (<http://surl.li/zaуз>). НПП та аспіранти під час зустрічей пояснили, що вибір відбувається за визначеною у цьому Положенні процедурою. Здобувачі вказали, що заповнюють анкету (гугл-форма) на сайті ЗВО – <https://inlnk.ru/KemvVn>, під час чого, можуть обирати із загального переліку ВД. Виходячи з наданих ЕГ ІПР та пояснень під час зустрічей, переважно аспіранти обирають дисципліни у рамках проблематики своїх дис досліджень. Під час зустрічей з адмін персоналом, НПП та здобувачами було зазначено, що для третього (ОН) рівня групу для вивчення ВД можуть утворюватися і для 1-го здобувача. Виходячи з результатів анкетування здобувачів освіти на ОНП Право (<http://surl.li/bdқoo>) (с.5), «реалізацією права вибору в процесі навчання було максимально задоволено 47,5 % опитаних», серед пропозицій аспірантів щодо підвищення рівня якості ОНП «Право» та її реалізації вказано також – «більше ВД пропонувати».

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

На ОНП передбачена практична підготовка. Передусім, це – ОК8 «Науково-викладацька практика» в обов'язку 9 кредитів ЄКТС, яку аспіранти проходять на 3 році навчання у 5 семестрі 6 тижнів. Відповідно до п.6.7 Положення про організацію освітнього процесу здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня ВО у ХНПУ (<http://surl.li/zaуз>),

науково-викладацька практика є «компонентом професійної підготовки до науково-педагогічної діяльності та видом практичної діяльності аспірантів щодо здійснення навчально-виховного процесу у вищій школі, зокрема викладання спеціальних дисциплін, організація навчальної діяльності студентів, науково-методична робота». Її проходження регламентує Положення Про науково-викладацьку практику здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня ВО у ХНПУ (<http://surl.li/zava>). Згідно з п.3.1, базою її проходження є кафедра, за якою закріплений аспірант. Аспіранти на зустрічі вказали, що практику проходили саме за таким принципом, а керівником практики був науковий керівник. РП практики є доступною для аспірантів у системі Moodle. В РП визначено мету й завдання практики. Згідно з Положенням Про науково-викладацьку практику здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня ВО у ХНПУ, практика має охоплювати викладацький та науково-дослідний складники. Відповідно до п.4.4.1, 4.4.2 цього Положення, викладацька складова охоплює організаційну, методичну, навчальну і виховну роботу зі студентами, науково-дослідний складник – підготовку і публікацію праць апробаційного характеру. У РП практики передбачено відповідні модулі – Організаційна діяльність, Викладацька діяльність, Науково-дослідна діяльність. У РП детально описано обсяг і зміст роботи аспіранти щодо кожного тижня практики, викладено «Розподіл балів, які отримують здобувачі під час проходження науково-викладацької практики (за видами роботи)», а також критерії оцінювання. Рекомендована література стосується переважно загальної педагогіки вищої школи, потребує оновлення й актуалізації у контексті проблематики методики викладання юридичних дисциплін. На запит ЕГ надано примірники звітних матеріалів аспірантів з практики, в яких є переліки запланованих видів робіт на кожний тиждень та відповідні відмітки про виконання, додані навчально-методичні розробки. Підтверджено, що практика забезпечує значну частину компетентностей і ПРН, вказаних в РП. Практична підготовка забезпечується і на заняттях, так, під час зустрічі з НПП було зазначено, що у процесі вивчення ОК2 «Академічно і професійно орієнтоване спілкування» аспіранти виконують також завдання щодо опрацювання іншомовної літератури у рамках тематики своєї дисертації. Було також зазначено, що аспіранти не відмовляють у допомозі, якщо до них звертаються здобувачі першого і другого рівнів ВО у контексті діяльності Юридичної клініки ХНПУ, проте, можливо варто розглянути шляхи більш активного залучення аспірантів до діяльності Юридичної клініки як бази практики здобувачів бакалаврського та магістерського рівнів ВО за спеціальністю 081 Право.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Щодо переліку ЗК в ОНП. На наш погляд, ЗК 6 «Здатність до викладання у закладах вищої освіти із застосуванням студентоцентризованих методик навчання» скоріше є фаховою компетентністю, обов'язковою складовою професійної підготовки і компетентності науково-педагогічного працівника, яким може стати здобувач третього (освітньо-наукового) рівня ВО. У переліку ЗК варто врахувати положення Наказу МОН України «Про внесення змін до Методичних рекомендацій щодо розроблення Стандартів вищої освіти» від 30.04.2020 №584 (с.18), згідно з яким, «Для освітнього рівня доктора філософії/доктора мистецтв перелік загальних компетентностей повинен передбачати: формування системного наукового/мистецького світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору», а також розглянути доцільність розширення переліку ЗК в ОНП за рахунок інших ЗК, запропонованих у цьому Наказі. У ЗВО діє Положення про формування Soft Skills в учасників освітнього процесу ХНПУ імені Г.С. Сковороди (<https://inlnk.ru/571w7v>). У разі перегляду ОНП в частині переліку ЗК, рекомендуємо звернутися також до п.2.6, 2.7 цього Положення, в яких визначені актуальні soft skills, а сам п.2.7 варто уточнити з урахуванням того, що в ХНПУ здійснюється підготовка не лише вчителів. Щодо забезпечення soft skills, то в освітньому процесі на ОНП у аспірантів загалом відбувається розвиток soft skills, зумовлених метою ОНП. Зокрема ЗК1 «Здатність до оригінального, незалежного, самостійного та критичного мислення», ЗК3 «Здатність визначати світоглядні, методологічні та соціокультурні основи наукових досліджень», ЗК5 «Здатність використовувати академічну українську та іноземну мови у дослідницькій та педагогічній викладацькій діяльності», ЗК7 «Здатність дотримуватись академічної етики та академічної доброчесності» забезпечують практично всі ОК, розвиваються ці ЗК й у процесі проведення наукової роботи аспірантів.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Відповідний професійний стандарт відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

На ОНП передбачено такі форми навчання: очна (денна), очна (вечірня), заочна. Це узгоджується з Положенням про організацію освітнього процесу здобувачів третього (ОН) рівня ВО (<http://surl.li/zauz>), згідно з яким: очна (денна) – основна форма здобуття ВО ступеня ДФ з відривом від виробництва (п.6.3); очна (вечірня) – форма здобуття ВО ступеня ДФ без відриву від виробництва, але з наявністю відповідної кількості аудиторних годин переважно у вечірній час (п.6.4); заочна форма – здобуття ВО ступеня ДФ без відриву від виробництва, що передбачає дві екзаменаційні сесії, тривалість яких регламентована Законом України «Про відпустки» (п.6.5). П.6.6 цього Положення передбачена можливість організація освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання, яке регулюється Положенням про організацію дистанційного навчання в освітньому

процесі ХНПУ (<https://inlnk.ru/4y13y0>). Тривалість ОНП – 4 роки, освітня складова – 50 кредитів ЄКТС і здійснюється упродовж 3-ьох років, 4 рік присвячено суто науковій складовій. Освітня складова (теоретичне навчання, практика, сесії) на 1-3 курсах денної та вечірньої форм навчання – 120 тижнів, канікули – 36 тижнів. Навчальний рік поділяється на два семестри, які завершуються сесіями. Практика – у 5 семестрі. Обсяг ОНП достатньо рівномірно розподілено за роками й семестрами навчання: 1 рік – 18 кредитів ЄКТС (14 на ОК + 4 на ВД); 2 рік – 14 (10 на ОК + 4 на ВД); 3 рік – 18 (13 на ОК + 5 на ВД). Щодо співвіднесення обсягу аудиторних годин та годин самостійної роботи аспірантів, аналіз НП засвідчив таке: на кожну ОК на 4 кредити – всього 120 годин, з них: 40 (33%) аудиторних, 80 (67%) самостійна робота; ОК2 «Академічно і професійно орієнтоване спілкування» – всього 180 годин, з них: 60 (33%) аудиторних, 120 (67%) самостійна робота. Отже, навантаження аспірантів не суперечить «Рекомендаціям для експертів Нацагентства стосовно акредитації ОП третього рівня ВО (додаток до «Методичних рекомендацій для експертів Нацагентства щодо застосування Критеріїв оцінювання якості ОП» (с.11), згідно з якими, «аудиторне навантаження дисциплін, які пропонуються на третьому рівні ВО, повинно бути не меншим, ніж 1/4 від загального освітнього навантаження для цієї дисципліни. Навчальний час, відведений для самостійної роботи аспіранта, ... повинен становити не більше, ніж 3/4 загального обсягу навчального часу для вивчення конкретної дисципліни». Виходячи зі «Звіту про результати опитування здобувачів ВО третього (ОН) рівня зі спеціальності «081 Право» щодо оцінювання якості реалізації ОНП Право за 2019-2020 н.р.», в якому взяли участь 40 аспірантів (85,1%) спеціальності 081 «Право» всіх форм навчання (денної, вечірньої, заочної) (<http://surl.li/bd400>), не було задано питання «Чи не перевантажені Ви?». У відповідь на таке запитання під час зустрічей, аспіранти та випускники ОНП вказали, що освітнім компонентом вони не перевантажені.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів за дуальною формою освіти на ОНП Право не здійснюється.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

У ХНПУ ім. Г.С. Сковороди розроблено комплекс локальних актів, які унормовують різні аспекти освітньої діяльності здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня ВО, а саме: Положення про організацію освітнього процесу здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня ВО (<http://surl.li/zauz>), Положення Про науково-викладацьку практику здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня ВО (<http://surl.li/zava>). Є окреме Положення про формування Soft Skills в учасників освітнього процесу ХНПУ імені Г.С. Сковороди (<https://inlnk.ru/571w7v>). У ХНПУ впроваджено електронний формат процедури вибору дисциплін аспірантами із загального переліку ВД.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

ОК1, ОК2, ОК6, ОК7 дублюють питання методології та організації наукової діяльності. ОК1 «Філософські фундації та етичні орієнтири конструювання наукових проектів» за назвою мала би забезпечувати формування в аспірантів здатності «оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, ... та загального культурного кругозору», визначеної в п.27 Порядку підготовки ДФ, проте, виходячи зі змісту, не забезпечує її. Зміст ОК6 «Правова герменевтика» не достатньо повно забезпечує заявлені в РП та Матриці відповідності ФК і ПРН. Рекомендуємо: Переглянути зміст ОК1, ОК2, ОК6, ОК7 щодо: 1) усунення змістовного дублювання питань методології та організації наукової діяльності; 2) більш повного забезпечення формування в аспірантів здатності «оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, ... та загального культурного кругозору». Переглянути зміст ОК6 щодо більш повного/ефективного забезпечення заявлених ФК та ПРН, або переглянути перелік ФК та ПРН, які ця ОК може забезпечити. Переглянути Положення про організацію освітнього процесу здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня ВО у ХНПУ, зокрема п.5.3 щодо обсягу у кредитах ЄКТС складників, які передбачають набуття аспірантом компетентностей відповідно до НРК, узгодити його з чинною редакцією Порядку підготовки ДФ, в якому не зазначається конкретний обсяг кредитів (як це було в редакції Постанови Кабміну України від 26.03.2016 №261), а також у п.1.4 Положення про організацію освітнього процесу здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня ВО у ХНПУ вказати актуальну редакцію Порядку підготовки ДФ – Постанова Кабміну України від 03.04.2019 №283. Переглянути/ розширити перелік ЗК в ОНП Право. Розглянути можливість більш активного залучення аспірантів до діяльності Юридичної клініки як бази практики здобувачів бакалаврського та магістерського рівнів ВО за спеціальністю 081 Право. Проводити опитування аспірантів щодо ступеня їх завантаженості в освітньому процесі.

Рівень відповідності Критерію 2.

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Обсяг ОНП відповідає вимогам Закону України «Про вищу освіту». Зміст ОНП має чітку структуру, ОК логічно взаємопов'язані та в сукупності дають можливість досягнути переважну більшість заявлених цілей та ПРН. Зміст ОНП відповідає предметній області спеціальності 081 Право. Структура ОНП дозволяє та в освітній діяльності на ОНП створено умови для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір аспірантами навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством. ОНП та НП передбачають науково-викладацьку практику, що разом із застосуванням практичних методів на заняттях, забезпечує здобуття компетентностей для подальшої професійної діяльності. ОНП дозволяє здобувачам набути soft skills. Недоліки, виявлені за цим критерієм, не є суттєвими, загалом має місце відповідність Критерію 2.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання за ОНП «Право» є чіткими, зрозумілими та оприлюднені на веб-сайті ЗВО за посиланням <http://hnpu.edu.ua/uk/vstup-do-aspirantury-ta-doktorantury-u-2021-roci> Правила прийому забезпечують доступ до навчання на третьому рівні за неупередженим конкурсом, зокрема за результатами письмових іспитів та оцінки дослідницьких пропозицій вступників тощо. При вступі на ОНП Право на базі іншої спеціальності (не спеціальності 081 Право), правилами прийому передбачені додаткові вступні випробування. Відповідних випадків, як вказали під час зустрічі гарант та керівник Приймальної комісії на ОНП Право не було, всі вступники мали ВО за спеціальністю 081 Право.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Правила прийому на навчання за ОНП є чіткими, зрозумілими та оприлюднені на веб-сайті ЗВО за посиланням <http://hnpu.edu.ua/uk/vstup-do-aspirantury-ta-doktorantury-u-2021-roci> Правила прийому забезпечують доступ до навчання на третьому рівні за неупередженим конкурсом, зокрема за результатами письмових іспитів та оцінки дослідницьких пропозицій вступників тощо. При вступі з іншої галузі знань або спеціальності, ніж та, яка зазначена в дипломі магістра (спеціаліста), правилами прийому передбачені додаткові вступні випробування. Вступники до аспірантури складають вступні іспити: зі спеціальності; з філософії; з іноземної мови за програмою, яка відповідає рівню B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти. Програма вступного іспиту зі спеціальності «Право» <http://surl.li/ajijk> відображає основні вимоги до юридичної підготовки осіб, які бажають вступити до аспірантури, відповідно до ОНП підготовки магістрів зі спеціальності Право.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Експертна група підтверджує, що визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО регулюються в університеті Положенням про організацію освітнього процесу здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (<http://surl.li/zauz>) (п.5.26; 8.15-8.17), Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачів вищої освіти, наукових і науково-педагогічних працівників (<http://surl.li/vheg>) (Розділ IV), Положенням про проходження атестації у Харківському національному педагогічному університеті імені Г.С. Сковороди для визнання здобутих кваліфікацій, результатів навчання та періодів навчання, здобутих на тимчасово окупованій території України після 20 лютого 2014 року (<http://surl.li/ajhag>). Прецедентів визнання результатів навчання, що отримані в інших вітчизняних ЗВО за ОНП «Право» не було. Представники ЗВО розповіли ЕГ, що у ЗВО є наявні укладені міжнародні угоди про академічну мобільність із ЗВО Грузії (<http://surl.li/bfgpg>), Канади (<http://surl.li/bfgpn>), Китаю (<http://surl.li/bfgpr>), Литви (<http://surl.li/bfgpu>), Туреччини (<http://surl.li/bfgpy>) тощо. Щороку здобувачів інформують щодо можливостей участі в академічних мобільностях завдяки програмі Еразмус+. Під час зустрічі з ЕГ здобувачі зазначили, що їм відомо про відповідні можливості академічної мобільності, проте, на ОНП Право здобувачі не скористалися ними. Не було також прикладів визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті врегульовано Положенням про порядок визнання результатів навчання здобувачів (<http://surl.li/szwv>), Положенням про порядок визнання результатів навчання здобувачів Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди отриманих у неформальній освіті (<https://bit.ly/3gHuZzJ>). Перезарахування здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження досягнень здобувачем результатів навчання, передбачених ОНП, за якою він навчається. Визнання результатів проводиться у семестрі, який передує семестру, в якому згідно з навчальним планом ОНП передбачено вивчення певної НД. Перелік інструментів НО за ОНП наведено на сайті юридичного факультету (<http://surl.li/ajhah>). Процедура визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання здобувачів Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди отриманих у неформальній освіті (<https://bit.ly/3gHuZzJ>) (п. 2.6). Аспірант звертається до декана факультету і завідувача відділу аспірантури та докторантури із проханням про визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті. Заява подається не менше ніж за 30 днів до закінчення семестру. До заяви можуть додаватися документи (сертифікати, свідоцтва тощо), які підтверджують ті знання і вміння, які аспірант отримав під час неформального навчання. Розпорядженням декана/ завідувачем відділу аспірантури та докторантури створюється кваліфікаційна комісія, яка визнає можливість визнання, форми та терміни проведення атестації для визнання результатів навчання, набутих у неформальній освіті. Кваліфікаційна комісія визначає форму та методи оцінювання результатів навчання відповідно до освітньої програми. Підсумковий контроль проходить у вигляді екзамену/заліку. Кваліфікаційна комісія виставляє підсумкову оцінку за шкалою ЄКТС, яка визначена у Положенні про організацію освітнього процесу здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (<http://surl.li/zauz>) (п.8.16-8.17).

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

На сайті ЗВО у вільному доступі є всі нормативні документи, що роз'яснюють правила прийому на ОНП та зміст фахових випробувань. Уся викладена інформація є чіткою та зрозумілою і відповідає вимогам чинного законодавства. Процедури визнання результатів навчання, отриманих в ході академічної мобільності, неформальної освіти є чітко описаними та розуміння цих процедур підтверджується результатами опитування здобувачів ВО на ОНП Право.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Позитивно оцінюючи в цілому відповідність ОНП критерію 3, експертна група вважає за необхідне надати наступні рекомендації: стимулювати / мотивувати аспірантів до участі у заходах академічної мобільності, зокрема й міжнародної, а також до участі у заходах з неформальної освіти.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

ОНП «Право» та освітня діяльність за цією програмою відповідають вимогам критерію 3, зокрема: правила прийому на навчання за ОНП Право є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти; прийом на навчання за ОНП здійснюється на конкурсній основі та регламентуються Правилами прийому на навчання до аспірантури; у ЗВО унормовано процедури визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, у тому числі зарубіжних, а також у неформальній освіті.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Відповідно до рекомендацій Національного агентства експертна група ознайомилася з додатковою інформацією щодо форм і методів навчання. Методи та форми навчання, які визначені в навчальному плані та робочих програмах дозволяють досягти заявлених в ОНП результатів навчання. Їх відповідність окремо по кожному освітньому компоненту пояснюється в робочих програмах навчальних дисциплін. Вони відповідають Положенню про організацію освітнього процесу здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти <http://surl.li/zauz> Навчання на ОНП здійснюється за формами: очна (денна, вечірня), заочна. Форми та методи навчання, визначені в навчальному плані та робочих програмах навчальних дисциплін і передбачають лекційні, практичні заняття та самостійну роботу. Для переважної більшості фахових дисциплін передбачено розв'язання дослідницьких завдань, кейс-метод, метод критичного аналізу. Аналіз виконання індивідуальних планів, результатів атестації здобувачів дозволяє зробити висновок про досягнення запланованих ПРН. Існує можливість вільного вибору навчальних дисциплін, перелік яких знаходиться у відкритому доступі на сайті ХНПУ імені Г.С. Сковороди <http://surl.li/ytrh>, наявна можливість здобувачів обирати теми наукових досліджень. У січні-березні 2021 р. було проведено опитування здобувачів третього рівня вищої освіти щодо їхньої задоволеності навчанням та методами викладання. Обговорення результатів опитування та пропозицій щодо врахування зауважень аспірантів щодо покращення якості освіти розглядалось на Науковій раді (Протокол від 30 квітня 2021р. № 4). Теоретичний матеріал викладається на лекціях, де наводяться посилання та вказівники на літературу для самостійної роботи. Приклади застосування теоретичних відомостей та положень приводяться в якості прикладів в практичних дослідженнях.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Здобувачі вищої освіти мають вільний доступ до робочих програм, які містять інформацію про цілі, зміст, результати навчання, методи викладання, навчання та оцінювання у межах окремої навчальної дисципліни на освітній платформі Moodle <http://surl.li/ajhav>. ЕГ було надано тимчасовий логін і пароль для доступу до навчально-методичних матеріалів з навчальних дисциплін на ОНП в цій системі. ЕГ переконатися, що в ній викладена загальна інформація: перелік тем і плани занять, конспекти лекцій, переважно, не викладаються. Інформація щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання учасникам освітнього процесу надається на початку вивчення окремих освітніх компонентів, на вступних лекціях. Кожен викладач на першому занятті доводить відповідну інформацію до здобувачів та звертає увагу на відповідні інформаційні ресурси ОНП та навчальні плани зі спеціальності «Право», які розміщені на сайті відділу аспірантури та докторантури в рубриці «Освітній процес та якість освіти аспірантури та докторантури» (<https://goo.su/ahJG>, <https://goo.su/apVx>). Учасники освітнього процесу отримують інформацію щодо цілей, змісту, програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах освітніх компонентів під час спілкування з науково-педагогічними працівниками, що забезпечують викладання відповідних освітніх компонентів, науковими керівниками та адміністрацією факультету. В умовах пандемії навчання відбувалося з використанням технологій дистанційного навчання згідно з Положенням про використання технологій дистанційного навчання в освітньому процесі ХНПУ (<https://goo.su/aMEd>). На зустрічі із НПП та здобувачами на ОНП підтверджено, що в дистанційному форматі освітній процес відбувався у повній мірі. Під час зустрічей експертної групи із здобувачами вищої освіти було підтверджено, що інформація їм надається в повній та зрозумілій формі, зокрема безпосереднє інформування викладачами під час першої лекції з дисципліни про розміщення інформації в робочих програмах.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Під час виїзної акредитаційної експертизи експертна група ознайомилася на прикладах, як саме здобувачі освіти практично долучаються до наукових досліджень у межах реалізації ОНП. Із аналізу навчального процесу, що наведений у навчальному плані ОНП «Право», виконання освітньої складової відбувається у три перші роки навчання. Більшість освітніх компонентів ОНП забезпечують ґрунтовну фахову підготовку та формують якісні дослідницькі і наукові компетентності здобувачів освіти. В університеті та на юридичному факультеті сформована потужна наукова спільнота, наявні наукові школи та напрямки, проводяться конференції та НДР. Дисципліни вільного вибору здобувачів пов'язані з науковою проблематикою дисертаційних досліджень аспірантів та їх наукових керівників, що сприяє у поінформованості здобувачів щодо актуальних наукових результатів у колі їх наукових інтересів. Під час опитування здобувачі підтвердили, що серед дисциплін вільного вибору є такі, що відповідають їх науковим інтересам. ЗВО забезпечує поєднання навчання та наукових досліджень здобувачів ОНП. Поєднання навчання і досліджень на ОНП передбачає можливість апробації наукового дослідження здобувача через участь у щорічній науково-практичній конференції, присвяченій пам'яті члена-кореспондента НАПрН України, академіка Міжнародної кадрової академії, Заслуженого діяча науки України, д.ю.н., проф. О.І. Процевського <http://surl.li/ajhax>, публікації наукових статей у Збірнику наукових праць ХНПУ імені Г. С. Сковороди, серія Право, який згідно з наказом МОН України №886 від 02.07.2020, внесено до категорії «Б» Переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук (доктора філософії). (<http://surl.li/ajhay>). Аспіранти можуть також виступати з науковими доповідями на засіданнях наукових гуртків з трудового права (керівник – О.О. Коваленко), кримінального права (керівник – Т.А. Павленко), адміністративне право (керівник – О.А. Задихайло) (<http://surl.li/ajhaz>), їм надається можливість брати участь у наукових дискусіях із НПП на засіданнях кафедр, наукових семінарах, вони можуть брати участь у грантовій діяльності згідно Положення про грантову та проектну діяльність (<http://surl.li/ajhba>), прикладів грантової діяльності здобувачів освіти на ОНП Право немає. Виконуючи

дослідження, здобувачі мають змогу використовувати комп'ютерну техніку ЗВО. Таким чином, заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Процедура оновлення змісту освітніх компонентів регулюється Положенням Про систему внутрішнього забезпечення якості освіти та освітньої діяльності Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди (<https://goo.su/axf8>), Положенням Про освітню програму у ХНПУ (<https://goo.su/a3Ob>). Підставами для оновлення є зміни стандарту вищої освіти, рекомендації роботодавців, поява нових практик, впровадження результатів підвищення кваліфікації або стажування викладачів. Викладач Д.О. Новіков оновив зміст ОК «Правова герменевтика» та «Методологія проведення наукових досліджень в галузі права» за рахунок розробки актуальних питань курсу й висвітлення відповідних результатів у вітчизняних фахових виданнях (<http://surl.li/akndl> (2021), <http://surl.li/akndr> (2021), <http://surl.li/ajngu> (2021, у співавторстві з А. О. Поляковим, також викладачем з ОНП Право) та у статті в журналі, що індексується у наукометричній базі Scopus (<http://surl.li/akndv> (2020). Ті ж викладачі (Д.О. Новіков, А.О. Поляков, у 2020 р. пройшли Науково-педагогічне стажування у Європейському університеті Віадрина у Франкфурті-на-Одері (<http://surl.li/ajhbl>), під час якого, зокрема, розглядалися питання дистанційного навчання, soft skills, case-study, формування правосвідомості у здобувачів юридичної освіти, що можливо впровадити в освітній процес на ОНП. Аналіз РП Методика викладання правових дисциплін засвідчив не повну відповідність використовуваного термінологічного апарату до чинного законодавства (так, використовуються терміни – вищий навчальний заклад, освітньо-кваліфікаційна характеристика, вузівська підготовка); не повну відповідність питання для підсумкової форми контролю до змісту НД (так, питання, винесені на іспит – «Загальні основи побудови системи вищої освіти в Україні. Напрямок вдосконалення ВО. Структура системи ВО в Україні. Управління ВО. Наукові основи управління вищим навчальним закладом. Принципи управління вищим навчальним закладом. Структура управління вищим навчальним закладом. Органи громадського самоврядування у вищих навчальних закладах. Студентське самоврядування. Куратор академічної групи. Зміст методичної роботи у вищому навчальному закладі» не охоплені безпосередньо програмою НД. Не передбачено нею і таке питання, винесене на іспит – «Кредитно-модульна система організації навчального процесу», крім того, Наказ МОНУ від 30.12.2005 № 774 «Про впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу» втратив чинність від 17.09.2014, отже, варто переглянути доцільність розгляду відповідного питання.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

У ХНПУ розроблена Стратегія інтернаціоналізації (<http://surl.li/vhev>) що є позитивною практикою. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності ХНПУ координує Центр міжнародної, інноваційної і проектної діяльності (<http://surl.li/aghcw>). На його сайті публікуються оголошення щодо академічних обмінів, викладання, проведення досліджень, стажування, підвищення кваліфікації, участь у спільних міжнародних проєктах. Викладачі на ОНП (О. О. Коваленко, М. Г. Корабель, О. В. Москаленко, Д. О. Новіков, О. О. Пономаренко, О. А. Поляков та ін.) проходили міжнародні стажування в європейських університетах (Балтійська Міжнародна академія (м.Рига, Латвія), Празький економічний університет (м.Прага, Чеська Республіка), Факультет міжнародних відносин і права Економічного університету (м.Братислава, Словацька Республіка), Європейський університет Віадрина (м.Франкфурт-на-Одері, Німеччина) тощо (<http://surl.li/ajhbl>). Викладач на ОНП Д.О.Новіков брав участь у міжнародному проєкті European Parliament resolution of 12 December 2018 on the implementation of the EU Association Agreement with Ukraine (2017/2283(INI)) (<http://surl.li/ajhcp>). У ЗВО забезпечено доступ для НПП та аспірантів до наукових видань, які індексуються у наукометричних базах даних Scopus та Web of Science. Під час зустрічі зокрема з директором наукової бібліотеки ЕГ було продемонстровано відповідні можливості.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Методи і форми навчання та викладання сприяють досягненню заявлених в ОНП цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи. НПП беруть участь у міжнародних науково-практичних конференціях, проходять зарубіжне стажування, є прикладами участі у міжнародних наукових проєктах.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Позитивно оцінюючи виконання цього критерію, експертна група рекомендує систематично оновлювати зміст освіти на основі чинного законодавства, актуальних науково-практичних результатів у галузі права. Для посилання

інтернаціоналізації розширити залучення іноземних науковців та викладачів шляхом організації майстер-класів, лекцій, семінарів тощо. Для цього рекомендуємо посилити роботу щодо залучення викладачів та здобувачів до наявних у ЗВО програм міжнародної академічної мобільності. Ширше інформувати, а також стимулювати НПП та здобувачів на ОНП до участі у програмах міжнародної академічної мобільності. Організувати вебінари, лекції у том числі онлайн, іноземних вчених для інтернаціоналізації ЗВО та сприяти у забезпеченні спілкування здобувачів на ОНП з іноземними вченими. Стимулювати здобувачів до участі у конкурсах на отримання грантів в рамках наукових проєктів, для створення можливостей для закордонного стажування. Рекомендуємо розглянути можливості залучення іноземних здобувачів до навчання на ОНП Право, запровадження програм академічних обмінів, проєкти Еразмус+, DAAD.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Форми і методи навчання та викладання відповідають заявленим цілям. Здобувачі вищої освіти повною мірою проінформовані щодо організації освітнього процесу, інформація, яку вони отримують, є зрозумілою, доступною, надається вчасно. НПП переважно оновлюють зміст освітніх компонентів, враховуючи нові досягнення та сучасні світові практики в галузі права.. Загалом Критерій 4 відповідає рівню В.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Форми контрольних заходів, які застосовуються на ОНП, регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (<http://surl.li/zauz>), яким визначено процедури проведення поточного, підсумкового та семестрового контролю. Як було з'ясовано, на ОНП використовуються наступні форм та види контролю виконання здобувачем освітньої складової ОНП: попередній (усне опитування, письмовий контроль), поточний (усне опитування, письмовий контроль, тестування тощо), підсумковий контроль (заліки, іспити, захист звіту з науково-викладацької практики). Виконання дослідницької складової ОНП оцінюється на основі вивчення науковим керівником та кафедрою кількості та якості публікацій, тексту дисертації (її розділів), участі у науково-практичних конференціях та інших формах наукової активності. Виконання індивідуального плану здобувача оцінюється у формі атестації, що проводиться двічі на рік. Підсумкова атестація здійснюється у формі публічного захисту здобувачем дисертації у спеціалізованій вченій раді. У Робочих програмах навчальних дисциплін, розміщених на платформі Moodle, визначені методи контролю, шкала оцінювання, розподіл балів за формами контролю. Під час зустрічі зі здобувачами, ЕГ пересвідчилася, що аспірантам вчасно, доступно та зрозуміло доводиться вся необхідна інформація стосовно дисциплін, які викладаються на ОНП. Контроль за виконанням індивідуальних планів роботи покладено на профільні кафедри. Двічі на рік на засіданнях кафедр аспіранти звітують про стан виконання індивідуального плану, у тому числі – індивідуального плану наукової роботи. На запит ЕГ було надано Індивідуальні плани роботи аспірантів з відмітками про виконання як щодо навчання, так і щодо стану дисертаційного дослідження та виконання інших вимог, необхідних для допуску до захисту дисертації. ЕГ було також надано витяги з протоколів засідань кафедр, на яких розглядалися питання відповідних звітів аспірантів, що на ОНП Право відбувається систематично.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарт вищої освіти підготовки фахівців третього (освітньо-наукового) рівня спеціальності 081 – "Право" на момент проведення акредитаційної експертизи відсутній. На ОНП "Право" формою атестації здобувачів освіти є публічний захист дисертаційної роботи доктора філософії. Це відповідає вимогам чинного законодавства: згідно з ч.4 ст.6 Закону України «Про вищу освіту», «Атестація осіб, які здобувають ступінь доктора філософії, здійснюється на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації разовою спеціалізованою вченою радою, утвореною закладом вищої освіти чи науковою установою, які мають акредитовану освітню програму третього рівня вищої освіти з відповідної спеціальності (спеціальностей для міждисциплінарних робіт)» (в редакції Закону №1369-ІХ від 30.03.2021); відповідно до п.30 Порядку підготовки здобувачів ВО ступеня ДФ, «Атестація здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії здійснюється постійно діючою або разовою спеціалізованою вченою радою на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації». В Положенні про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в Харківському національному педагогічному університеті імені Г.С. Сковороди

(<https://goo.su/a59b>) (п.5.23) вказано, що підсумкова атестація аспіранта здійснюється постійно діючою або разовою спеціалізованою вченою радою Університету або іншого закладу вищої освіти на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації. Умовою допуску до захисту є успішне виконання аспірантом його індивідуального плану. До захисту допускаються дисертації, виконані здобувачем наукового ступеня самостійно. Виявлення в поданій до захисту дисертації фактів академічної недоброчесності є підставою для відмови у присудженні відповідного наукового ступеня. Формою підсумкового контролю за виконанням аспірантом індивідуального плану роботи є атестація – звітування про фактичний стан виконання запланованих на семестр (півріччя) в індивідуальному плані роботи аспіранта показників освітньої та наукової діяльності аспіранта. У ЗВО створено нормативно-організаційні умови для роботи спеціалізованих вчених рад для захисту дисертацій докторів філософії, зокрема Положення про організацію роботи разових спеціалізованих учених рад Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди (<https://goo.su/KYG>). Випускники ОНП активно захищають свої наукові доробки, переважно це відбувається у спеціалізованих вчених радах, утворених в інших ЗВО (<https://goo.su/acno> , <http://nauka.nlu.edu.ua/archives/11728> , <https://goo.su/9oyY> , <https://goo.su/aSnu> тощо). Спеціалізованих вчених рад для захисту здобувачів ОНП Право у ХНПУ ім. Г. С. Сковороди не утворювалося. Під час фінального брифінгу керівництвом було акцентовано, що така робота обов'язково буде започаткована у ХНПУ.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

ЗВО має Положення про комісію з етики та управління конфліктами в Харківському національному педагогічному університеті імені Г.С.Сковороди (<https://goo.su/a656>), процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів передбачені Антикорупційною програмою на 2021-2022 рр. (<http://surl.li/vibh>). Об'єктивність екзаменаторів при складанні аспірантами іспитів забезпечується також згідно з Положенням про організацію освітнього процесу здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (<http://surl.li/zauz>). Об'єктивність екзаменаторів забезпечується через регламентовану загальну систему оцінювання. Так, у пункті 6.7 Положення регламентовано, що загальне оцінювання засвоєння аспірантом навчального матеріалу з кожної дисципліни здійснюється за 100-бальною шкалою. Також на ОНП визначений порядок, форми та методи проведення заліків та іспитів, що регламентується робочою програмою. У вказаному Положенні регламентовані процедури ліквідації академічної заборгованості та інших аспектів, пов'язаних з проведенням контрольних оцінювань. Задля врахування зворотної реакції здобувачів проводяться їхні опитування з подальшим аналізом результатів. Вирішення конфліктів інтересів здійснюється на основі Положення про комісію з етики та управління конфліктами в Харківському національному педагогічному університеті імені Г.С.Сковороди (<https://goo.su/azvh>). За час реалізації ОНП випадків конфлікту інтересів не зафіксовано. Процедура повторного проходження контрольних заходів при ліквідації заборгованостей викладена у Положенні про організацію освітнього процесу здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (<http://surl.li/zauz>). Випадків повторного проходження контрольних заходів на ОНП не зафіксовано. Є можливість перевірити об'єктивність оцінювання, оскільки результати проведення екзамену (письмові роботи, тести) зберігаються. Здобувач має безпосередній доступ до системи оцінювання та всіх своїх поточних оцінок і може перевірити коректність підсумкової оцінки. Згідно Положення про організацію освітнього процесу здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (<http://surl.li/zauz>), якщо здобувач не погоджується з результатом проведення контрольних заходів, він має право в день оголошення результатів підсумкового оцінювання звернутися до завідувача відділом аспірантури і докторантури з апеляційною заявою. Прикладів застосування відповідних правил на ОНП не було виявлено. Проаналізувавши відомості СО, та під час зустрічі зі здобувачами освіти і представниками студентського самоврядування ЕГ встановила, що випадків конфліктів інтересів на ОНП не було. Ознайомившись з нормативними документами, які регламентують проведення контрольних заходів, ЕГ встановила, що під час проведення контрольних заходів здобувачам надаються рівні умови. Під час зустрічі зі здобувачами освіти та викладачами було встановлено, що аспіранти позитивно оцінюють практику підсумкового оцінювання.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

В університеті розроблено Політику у сфері якості освіти (<http://surl.li/airle>), внутрішню нормативну базу щодо забезпечення академічної доброчесності, що передбачено у Кодексі академічної доброчесності (<http://surl.li/vhez>), Положенні про комісію з питань академічної доброчесності (<http://surl.li/vibk>), Етичному кодексі (<http://surl.li/vhfb>), Положенні про систему внутрішнього забезпечення якості освіти та освітньої діяльності (<http://surl.li/zbac>). Дисертаційні роботи перед захистом перевіряються на наявність академічного плагіату на підставі договору про співпрацю ХНПУ ті ТОВ «Антиплагіат» (<http://surl.li/aimur>, <https://goo.su/Qqq>). Технологічною платформою перевірки робіт на плагіат є сервіс «UNICHECK». За результатами перевірки генерується звіт подібності. Здобувачі освіти поінформовані про своє право та процедурою оскарження результатів заходів щодо перевірки дисертацій на ознаки плагіату. У випадку виявлення в дисертації заповзичень без належного оформлення посилянь дисертаційна робота повертається здобувачу на доопрацювання. ЗВО популяризує академічну доброчесність серед здобувачів через роботу Групи сприяння академічній доброчесності (яку очолює викладач ОНП

Право – Д. Новіков) згідно із затвердженим планом річної роботи. На сторінці цієї групи представлено інформацію про відповідні заходи з популяризації академічної доброчесності (<https://goo.su/awdt>). Здобувачі на ОНП пройшли курс «Академічна доброчесність в університеті» на платформі онлайн-освіти ВУМ-онлайн (<http://surl.li/ajhod>). Під час бесіди з адміністрацією було встановлено, що академічну доброчесність серед здобувачів вищої освіти ОНП популяризують викладачі на заняттях, у змісті робочих програм, силабусах навчальних дисциплін, під час наукового керівництва науковою роботою здобувачів. У ЗВО проводиться перевірка кваліфікаційних робіт на академічний плагіат за допомогою сервісу UNICHECK. Приклади ситуацій, пов'язаних із порушенням академічної доброчесності на ОНП відсутні.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

У ХНПУ розроблено цілісний комплекс локальних актів, якими визначається політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності у ЗВО. Ними передбачено перевірку дисертаційних досліджень на наявність академічного плагіату.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Загалом позитивно оцінюючи виконання вимог цього критерію на ОНП Право, рекомендуємо: розглянути можливість окрім власне програмного забезпечення для перевірки на плагіат потрібно мати доступ до електронних бібліотек світового рівня, оскільки перевірка академічних текстів тільки за відкритими Інтернет-джерелами не може вважатися достатньою і вичерпною саме для наукових робіт та дисертацій аспірантів; запровадити у ХНПУ ім. Г. С. Сковороди практику утворення разових спеціалізованих вчених рад для захисту дисертаційних досліджень здобувачами ОНП Право.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Контрольні заходи та критерії їх оцінювання чіткі та зрозумілі, вчасно доводяться до здобувачів на ОНП Право. Перед захистом передбачено подання дисертаційних робіт на перевірку на наявність академічного плагіату. Активно працює Група сприяння Академічній доброчесності. Загалом має місце відповідність ОНП Право до Критерію 5.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

ОК на ОНП забезпечують 7 НПП. Всі працюють у ХНПУ за основним місцем роботи. Аналіз академ та проф відповідності НПП засвідчив таке. ОК1 «Філософ фундації та етичні орієнтири конструюван наук проектів» забезпечує М. Д. Кулгаєва (стаж 49 років) (<http://surl.li/akwhv>), д.філософ.н. (тема дис. «Сучасні німецькі філософ конц вихован: сутність та еволюція» (1991) (033 (Філософія), професор, має статті у фахов видан і таких, що індекс у Web of Science, переважно їх тематика стосується філософії освіти. ОК2 «Академ і проф орієнтоване спілкуван» забезпечує Т. А. Щєбликіна (стаж 23 роки) (<http://surl.li/akwhz>), д.пед.н., доцент. Канд дис: «Роль параметричних прикметників із просторовою семантикою у формуван лінгвального образу світу» (2001), (10.02.01 «Укр мова»). Докт дис: «Теорет-метод засади моніторингу навч досягнень студентів гуманітарн спец» (2016) (011 (Освітні, пед науки); 13.00.04 «Теорія та методика проф освіти»). За останні 5 років є статті у т.ч. англ мовою у фахов видан переважно вони стосуються загальних питань освіти а не академ англ мови. ОК3 «Проблеми прав регулювання приват і публічн відносин» – забезпечує О. М. Пономаренко (стаж 19) (<http://surl.li/akwhr>), к.юр.н («Правове регулювання соц забезпеч допомагами у зв'язку з народжен та вихован дитини» (2005), 081 (Право), 12.00.05 «Трудове право; право соц забезп»), доцент, доцент каф цив-прав дисц і труд права, є наук кервником аспірантів на ОНП. Має значну кількість публікацій у фахов видан з проблематики ОК. ОК4 «Методика викладання прав дисц» – А. О. Поляков (стаж 18) (<http://surl.li/akzqv>) к.пед.н («Педагогічні умови мотивації проф зростання студентів пед універ у процесі неперервної освіти» (2008) (011 (Освітні, пед науки; 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти»), доцент. За останні 5 років має лише одну статтю у фах видан, яка прямо не стосується проблематики ОК,

яку викладає; у 2020 Наук-пед стажуван в Європ універ Відріна у Франкфурті-на-Одері (ФРН) «Сучасні підходи до організації наво процесу для здобувачів юр освіти», є сертифікат (<http://surl.li/akvkj>). ОК5 «Проблеми гармонізації законодавства ЄС та України», ОК8 «Науково-викладацька практика» забезпечує О. В. Москаленко (стаж 24) (<http://surl.li/akwhn>), д.юр.н. (докт дис: «Принципи соціального страхування в сучасних умовах господарювання» (2013) (081 (Право), 12.00.05 «Трудове право; право соц забезп»), професор, завідувач кафедри цив-прав дисц і труд права, є наук керівн. Має статті у фахових виданнях з проблематики ОК, є членом редколегії фахового видання Право у ХНПУ. ОК6 «Правова герменевтика», ОК7 «Методологія проведення наукових досліджень в галузі права» – Д. О. Новіков (стаж 10) (<http://surl.li/akwht>), к.юр.н. («Особливості правового регулювання праці медичних працівників» (2013) (081 (Право), 12.00.05 «Трудове право; право соц забезп»), доцент кафедри цив-прав дисц і труд права, є наук керівн. З тематики ОК має статті у фахових виданнях.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

У ЗВО діє Положення про конкурсний відбір та призначення на посади науково-педагогічних працівників ХНПУ імені Г. С. Сковороди (<http://surl.li/alrnl>). Відповідно до нього, Претенденти на вакантну посаду обговорюються на засіданні кафедри (п.5.1). Предметом обговорення претендентів на посаду викладача, старшого викладача, доцента, професора є звіт про роботу претендентів за попередній період (незалежно від посади, якщо вони працювали в Університеті). За результатами обговорення кафедра приймає рішення про рекомендацію або не рекомендацію їх до обрання, участь у голосуванні на засіданні кафедри беруть всі члени трудового колективу кафедри (5.2-5.4). Після обговорення кандидатур труд колективом, конкурсна комісія ухвалює рекомендації стосовно претендентів на посади НПП на підставі оцінки професійних якостей кандидата, а для кандидатів на посаду завідувача кафедри – програми (проекту) розвитку кафедри. Прозорість процедури забезпечується зокрема тим, що на засідання конкурсної комісії можуть запрошуватися претенденти на вакантну посаду, а Рекомендації Конкурсної комісії ухвалюються шляхом відкритого голосування простою більшістю голосів присутніх та оформлюються протоколом (6.1, 6.2, 6.3). Процедура конкурсного добору враховує професіоналізм викладачів, так, згідно з п.3.2 Положення про конкурсний відбір, претендент на посаду НПП подає до конкурсної комісії через відділ кадрів Університету, крім іншого: копії дипломів про вищу освіту та науковий ступінь, атестатів доцента, старшого наук співробітника; список наукових та навчально-методичних праць; документи, які підтверджують підвищення кваліфікації за профілем кафедри протягом останніх п'яти років; звіт про навчально-методичну, науково-дослідну, виховну, організаційну та профорієнтаційну роботу за попередній період; програму (проект) розвитку кафедри (для кандидатів на посаду завідувача кафедри), а також інші документи, що засвідчують їх професійні якості. Під час зустрічі з НПП вони вказали, що поінформовані про відповідну процедуру, деякі з них не так давно проходили її, не відчували ускладнень, з боку адміністрації перешкоди не чинилися.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Потенційні роботодавці для випускників ОНП Право, зокрема представники Харківського національного університету внутрішніх справ, Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського, Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця під час відповідної зустрічі вказали, що долучаються до організації та проведення вже традиційної науково-практичної конференції, присвяченої професору О. І. Процевському. За ініціативи О. С. Приймєнка (кандидат юридичних наук, доцент, проректор з науково-педагогічної роботи та міжнародних зв'язків Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського) та Д. О. Новікова (кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін і трудового права імені професора О. І. Процевського) для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня ВО цих двох ЗВО у жовтні 2021 було проведено семінар з питань академічної доброчесності. В. М. Дудін (кандидат юридичних наук, співзасновник громадської організації «Соціальний рух», провідний фахівець відділу комунікації Державного центру зайнятості) вказав, що у 2021 відбулося два заходи, в яких брали участь і НПП, і здобувачі ВО різних рівнів, у тому числі з ОНП Право, ХНПУ, а саме: дискусія на тему трудової реформи; конференція до 50-річчя КЗППУ.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Під час зустрічі із зовнішніми стейкхолдерами О. В. Танасевич (кандидат юридичних наук, Голова Вищого антикорупційного суду України) вказала, що у дистанційному форматі долучається до проведення аудиторних занять на ОНП, при чому, часто саме здобувачі ВО визначають теми/ питання, які їх цікавлять. На ОНП є плани щодо організації та проведення гостьових лекцій, у тому числі із залученням зарубіжних ЗВО – партнерів.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

У ЗВО діє Положення про підвищення кваліфікації та стажування педагогічних і НПП у ХНПУ (<http://surl.li/ai1ln>) в якому визначено відповідні форми, види, обсяг (тривалість). Д. О. Новіков та А. О. Поляков пройшли підвищення кваліфікації у формі Наук-пед стажування в Європейському університеті Віадрина у Франкфурті-на-Одері (ФРН) «Сучасні підходи до організації навчального процесу для здобувачів юридичної освіти», мають сертифікати (<http://surl.li/akvkf>; <http://surl.li/akvkj>). У ХНПУ функціонує Навчально-наукова лабораторія дистанційної освіти, одним з напрямків діяльності якої є «Навчання НПП та співробітників Університету щодо ефективного використання технологій дистанційного навчання» (<http://surl.li/bdxgr>). Під час зустрічей з керівниками підрозділів ХНПУ зазначено, що всі викладачі пройшли відповідні курси. На веб-сайті ЗВО є сторінка «Підвищення кваліфікації та стажування педагогічних і науково-педагогічних працівників ХНПУ» (<http://surl.li/bdsbh>), на якій викладено перелік «Договорів із ЗВО України про проходження стажування» у т.ч. безкоштовно (<http://surl.li/bdsbo>), а також «Інформація про стажування» (<http://surl.li/bdsbv>). Виходячи зі Звіту про результати опитування здобувачів ВО третього (ОН) рівня зі спеціальності 081 Право щодо оцінювання якості реалізації ОНП Право за 2019-2020 н.р., в якому взяли участь 40 аспірантів (85,1%) спеціальності 081«Право» всіх форм навчання (денної, вечірньої, заочної) (<http://surl.li/bdqoo>), оцінки викладачів аспірантами не передбачалося, хоча для дослідження рівня якості навчання в контексті викладання дисциплін встановлювався «ступінь задоволеності діяльністю викладачів, які забезпечують процес навчання за ОНП». За результатами анкетування (с.7): 65% опитаних вказали, що викладачі на ОНП «здійснюють максимальне сприяння вільному висловлюванню контраверсійних поглядів, урахуванню авторської позиції здобувачів; 47,5% вказали, що «на навчальних заняттях пропонується сучасна наукова інформація, яка забезпечує інтеграцію наукових знань у зміст професійної підготовки ДФ; 42,5% здебільшого висловило задоволення отриманням сучасної наукової інформації; 52,5%; – методами, способами і формами роботи; 67,5% – задоволені мовою викладача з точки зору її професійності; 62,5% підтвердили факт стимулювання академічної творчості, академічного просвітництва; 70% зазначили, що викладачі здатні зацікавити здобувача освіти своєю навч. дисц. З 2018 у ЗВО проводиться анкетування «Ідеальний викладач очима студента», відповідні результати у вкладці «Моніторинг» (<http://hnpu.edu.ua/uk/monitoring>) «Освітня діяльність». На березень 2022 заплановано проведення анкетування «Ідеальний викладач очима студента» (п.18, 19 Плану роботи відділу менеджменту і моніторингу діяльності Університету на 2021-2022, <http://surl.li/bdxhq>). Виходячи з протоколів засідання Спільки студентів та молоді ХНПУ, передбачено анкетування «Викладач очима студентів», періодично удосконалюється перелік питань (<http://surl.li/bdxhy>, <http://surl.li/bdxhz>).

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Відповідно до Положення про конкурсний відбір та призначення на посади науково-педагогічних працівників ХНПУ імені Г. С. Сковороди (<http://surl.li/alrnl>), при відборі враховується професіоналізм НПП шляхом аналізу Конкурсною комісією таких документів: список наукових та навчально-методичних праць, документів, які підтверджують підвищення кваліфікації за профілем кафедри протягом останніх п'яти років, звіт про навчально-методичну, науково-дослідну, виховну, організаційну та профорієнтаційну роботу за попередній період. На сайті ЗВО викладено проект Положення про рейтингове оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників у ХНПУ (<https://goo.su/a54j>). Відповідно до п.1.3 якого, метою такого оцінювання є «забезпечення якості складу науково-педагогічних працівників Університету завдяки використанню механізмів оцінювання та самооцінювання результативності науково-педагогічної діяльності», ... визначення та заохочення кращих НПП за результатами діяльності впродовж навчального року, підвищення ефективності та результативності професійної діяльності НПП. У п.1.6 передбачено, що «Результати рейтингової оцінки використовують під час прийняття рішень щодо: укладання рейтингу НПП в Університеті; подання до нагородження; морального та матеріального заохочення кращих НПП; конкурсного відбору на заміщення вакантних посад НПП. Згідно з п.4.1, Результати рейтингового оцінювання є публічними, оприлюднюються на сайті Університету. Відповідних рейтингів на сайті ЗВО ми не знайшли. У ХНПУ діє Положення про систему та види заохочень ХНПУ (<https://goo.su/a560>), відповідно до п.2.2.1 якого, передбачено заохочення/ нагородження НПП «за високі показники за результатами рейтингу». Під час зустрічі з НПП, які працюють на ОНП Право вони вказали, що отримували і матеріальне, і нематеріальне заохочення у т.ч. грошові премії за результатами своєї роботи. У ХНПУ діє Положення про визначення рейтингу кафедр ХНПУ (<https://goo.su/aZp4>), відповідно до п.1.4 якого, рейтинг проводиться на основі інформації про діяльність кафедри за звітний навчальний рік. За найкращі рейтингові показники передбачено заохочення (п.4.5.). Згідно з п.4.2, «Рейтинг кафедр оприлюднюється на сайті науково-методичного центру організації освітнього процесу». Веб-сторінки такого центру на сайті ХНПУ ми не знайшли. В Харківській області проводиться конкурс «Вища школа Харківщини: кращі імена». У номінації «Молодий вчений ЗВО» у 2020 переможцем став НПП з ОНП Право – Д. О. Новіков. Грамоту Харківської облдержадміністрації як кращий науковець Харківщини отримав Р. І. Шабанов, науковий керівник на ОНП Право.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

У ХНПУ розроблено й оприлюднено у вільному доступі на офіційному веб-сайті пакет документів для унормування процедур конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад НПП, а також щодо визначення рейтингу кафедр і науково-педагогічних працівників, їх заохочення / стимулювання. НПП на ОНП підтвердили, що отримували і матеріальне, і нематеріальне заохочення у т.ч. грошові премії за результатами своєї роботи.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

У деяких НПП не достатньо забезпечена академічна відповідність до ОК, що ними викладаються. Рекомендуємо: У напрямку забезпечення більш повної академічної відповідності посилити «публікаційну активність» НПП зокрема з тематики курсів, які викладають. В анкетуванні «Ідеальний викладач очима студента» або «Викладач очима студента» передбачити оцінку професійної діяльності/ майстерності конкретних викладачів, результати анкетування оприлюднювати на веб-сайті ЗВО, як і результати рейтингування кафедр.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

. Академічна та професійна кваліфікація НПП, задіяних на ОНП Право, загалом забезпечує досягнення визначених цілей та ПРН. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими, передбачають врахування їх професіоналізму, необхідного для успішної реалізації ОНП. До організації та реалізації освітнього процесу, зокрема й до аудиторних занять на ОНП залучаються професіонали-практики, експерти галузі, представники роботодавців. В ХНПУ створено умови для професійного розвитку викладачів, вони заохочуються за досягнення у професійній діяльності. Недоліки, виявлені за цим критерієм, можуть бути усунуті в процесі поточної діяльності групи забезпечення. Загалом має місце відповідність Критерію 6.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Огляд матеріально-технічної бази університету свідчить, що фінансові та матеріально-технічні ресурси, а також навчально-методичне забезпечення ОП є достатніми для досягнення цілей і ПРН, визначених ОП. Так, фінансові ресурси ЗВО формуються за рахунок надходжень із загального та спеціального фонду бюджету, а також за рахунок надання платних послуг, про що свідчить інформація про фінансову діяльність (<https://bit.ly/3KjVurd>). Для реалізації ОНП ЗВО має аудиторії, обладнані мультимедійним забезпеченням, спеціалізовані аудиторії, обладнані аудіо- та відеотехнікою, системою супутникового телебачення, що дозволяє застосовувати нові інформаційні технології в освітньому процесі. Окрім цього, в університеті є комп'ютерний клас, зала для офіційних зустрічей, кімната для аспірантів. Окремо є зал ЛФК, презентаційні аудиторії, актова зала, бібліотека, читальні зали. Є безоплатні секції для занять різними видами спорту. Університет має сучасний навчально-спортивний комплекс ім. Ю. Бояркова, лижну базу на території лісопарку, стадіон із біговими доріжками, спеціалізовані зали, зал гімнастики, зал спортивних ігор, ритміки та хореографії, футбольне поле зі штучним покриттям, корти для занять пляжним волейболом і великим тенісом, відкриті спортивні майданчики, обладнані тренажерами, спортивно-оздоровчу базу. Також діє окремий науково-освітній центр українського козацтва ім. Г. С. Сковороди, культурно-мистецький центр. На базі ЗВО діє психологічна служба, медичний центр, спеціально обладнана кімната для дітей студентів і викладачів «Дитячий універ», яка поділена на зони для немовлят, спільної гри, читання і проведення практичної діяльності. Зали їдальні є просторими та забезпечують гігієну рук. Університет забезпечує проживання здобувачів у гуртожитках. На ОНП Право аспіранти у гуртожитках не проживають. На території ХНПУ є декілька пам'ятних знаків, у тому числі пам'ятник першій вчительці, ботанічний сад. Бібліотека ХНПУ імені Г. С. Сковороди надає вільний доступ до репозитарію, вхід до електронної бібліотеки здійснюється на підставі логіну та паролю. Передплати наукових періодичних видань з права у минулому році бібліотекою не здійснювалися, у поточному році плануються такі передплати, у тому числі щодо електронних версій. Дистанційна освіта у ЗВО здійснюється на платформі Moodle. ЗВО забезпечує доступ як науково-педагогічних працівників, так і здобувачів до міжнародних наукометричних БД, зокрема Scopus, WoS, що було продемонстровано на зустрічі з відповідною фокус-групою.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

У ХНПУ забезпечується безкоштовний доступ науково-педагогічних працівників та аспірантів до інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для викладацької та/або наукової діяльності, а також навчання на даній ОНП. Так, надається безкоштовний доступ до міжнародних наукометричних БД, зокрема Scopus, WoS. На базі ХНПУ

функціонує Юридична клініка та правничий науков-дослідницький центр ім. проф. О. І. Процевського, в якому наявна література у друкованому та електронному форматах. Бібліотека ХНПУ є учасником проекту «Єдина картка читача», завдяки якому надано безоплатний доступ до друкованих фондів та електронних ресурсів усіх бібліотек м. Харкова. Здобувачі мають доступ до навчальних матеріалів на платформі Moodle, а також на сайті бібліотеки (<https://bit.ly/3nxWGxO>). На території ЗВО є безкоштовний доступ до Wi-fi, у тому числі на відкритих майданчиках. Опитування здобувачів показало, що ЗВО забезпечує безоплатний доступ до інформаційних ресурсів (<https://bit.ly/3nA8zTJ>). Окрім цього, на зустрічі зі здобувачами, одним із них було акцентовано на безкоштовній можливості займатися спортом, де створено всі необхідні умови, зокрема тренажери, роздягальні та душові. Також у ході спілкування зі здобувачами ними було зазначено, що ЗВО достатньо забезпечує літературою, є можливість отримати єдиний читацький квиток у межах м. Харкова, є доступ до електронного репозитарію, на кафедрах є декілька шаф з необхідною літературою.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Огляд матеріально-технічної бази свідчить про безпечність освітнього середовища для здобувачів та спроможність задовольнити потреби й інтереси останніх. Розроблено План реагування на надзвичайні ситуації в університеті (<https://bit.ly/3A75nnG>). З метою забезпечення психологічного здоров'я здобувачів функціонує Психологічна служба (<https://bit.ly/3FGmmmt>). 100% здобувачів, які взяли участь в опитуванні щодо якості ОНП і освітньо-наукового середовища, підтвердили, що освітньо-наукове середовище є психологічно комфортним (<https://bit.ly/3qyq9tm>).

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Під час акредитаційної експертизи було встановлено, що у ХНПУ надається освітня, організаційна, інформаційна, консультативна та соціальна підтримка для здобувачів. Інформація щодо анонсів подій і заходів, новин, оголошень тощо є у вільному доступі на сайті ЗВО. Є окрема вкладка з корисними посиланнями для аспірантів, яка стосується нормативної бази та судової практики, доступу до міжнародних наукометр БД, укр і зарубіжн наук журналів, стажування та АМ, неформальної освіти, доступу до репозитарію університету (<https://bit.ly/3A7Pb5x>). Робочі програми НД розміщені на сайті Юридичного факультету (<https://bit.ly/3KkjAlV>). В умовах дистанційного навчання ХНПУ сприяє доступу аспірантів до навчальних матеріалів за допомогою платформи Moodle. Бібліотека надає не лише доступ до між наукометричн БД, але й консультаційну підтримку з приводу різних питань, інформує про нові надходження, надає платні послуги щодо складання списку джерел і підбору літератури, проводить тренінги щодо використання електронних ресурсів тощо. Відділом міжнародної діяльності проводяться вебінари щодо користування БД Scopus, WoS у співпраці з бібліотекою, а також надається інша консультативна підтримка. Дослідна активність аспірантів заохочується власним прикладом викладачів, а також під час спілкування у групах в месенджерах зі здобувачами. Також є можливість консультуватися з науковим керівником не лише очно, але й у Телеграм-чаті, про що було повідомлено на зустрічі зі здобувачами. Науковий керівник допомагає з пошуком літератури у межах дисертаційного дослідження. Здобувачі можуть отримати необхідну інформацію через відділ аспірантури, а також у результаті спілкування через групи у Вайбері й Телеграмі, або написавши на електронну пошту. На зустрічі з представниками студентського самоврядування вказано про інформування здобувачів про різноманітні заходи через Телеграм-канал, Вайбер та сайт ЗВО. Працівники структурних підрозділів також забезпечують інформування здобувачів через електронну пошту та групи у Фейсбуці. У ХНПУ діє психологічна служба на підставі відповідного положення. Остання забезпечує проходження різноманітних тестів аспірантами, останній з яких був присвячений булінгу, тренінгів (наприклад, щодо емоційного інтелекту, «м'яких» навичок), проводить психодіагностичну роботу. У ЗВО проводяться різноманітні вебінари та інші заходи, спрямовані на популяризацію академічної доброчесності тощо. Здобувачі зазначили про можливість перевірки статей на плагіат. Щороку проводиться конференція на базі ЗВО, де є можливість безкоштовно опублікувати тези доповідей. Окрім цього, в університеті є фахове видання категорії «Б», а саме Збірник наукових праць ХНПУ імені Г.С. Сковороди за юридичним фахом, в якому здобувачі можуть публікуватися безкоштовно, про що було зазначено ними. Соціальні потреби аспірантів забезпечуються через надання можливості проживати в гуртожитку, створення умов для проведення дозвілля та занять спортом.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

На ОНП Право особи з особливими освітніми потребами не навчаються. Водночас у ХНПУ створено умови для навчання таких осіб, доказом чого є те, що для забезпечення безперешкодного доступу маломобільних груп на вході до корпусів є пандуси з поручнями, кнопка виклику, спеціальні санітарно-гігієнічні кімнати. Також біля входу до гуртожитку є інформація для виклику чергового. У ХНПУ затверджено порядок супроводу осіб з особливими освітніми потребами (<https://bit.ly/3rtF2wa>). На базі ЗВО діє Навчально-методичний інклюзивний центр (<https://bit.ly/3tzeNHw>).

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

У ЗВО процедура вирішення конфліктних ситуацій врегульована низкою документів, що розміщені у вільному доступі на веб-сайті ХНПУ, а саме: Етичним кодексом ХНПУ імені Г. С. Сковороди, Положенням про комісію з етики та управління конфліктами ХНПУ імені Г. С. Сковороди, Положенням про механізм реагування на випадки булінгу (цькування) в ХНПУ імені Г. С. Сковороди. Діє Антикорупційна програма Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди на 2021-2022 рр. Гарант ОНП також акцентувала увагу на існуванні комісії з попередження конфліктних ситуацій. Випадків таких ситуацій на ОНП не було. У ході спілкування з представниками студентського самоврядування ними було зазначено, що у разі звернення аспірантів щодо таких ситуацій, вони можуть посприяти зверненню до відповідних структурних підрозділів ЗВО. У ХНПУ існує посада провідного професіонала з антикорупційної діяльності, а також є електронна скринька, на адресу якої можна повідомити про конфліктну ситуацію (<https://bit.ly/3KmsmQe>).

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

ХНПУ має потужну матеріально-технічну базу, яка задовольняє потреби й інтереси здобувачів на ОНП Право. Університет забезпечує безкоштовний доступ науково-педагогічних працівників й аспірантів до міжнародних наукометричних БД, зокрема Scopus, WoS. Заклад надає можливість безкоштовно публікуватися у фаховому виданні університету категорії «Б» з юридичних наук, а також апробувати тези доповіді на щорічній міжнародній науково-практичній конференції, яка проходить на базі Юридичного факультету ХНПУ. ЗВО забезпечує доступ до всіх бібліотек м. Харкова. Корпуси технічно оснащені та забезпечують доступ здобувачів з особливими освітніми потребами. Існує посада провідного професіонала з антикорупційної діяльності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

ХНПУ не здійснював «підписки» на фахові видання з юридичних наук в електронній формі, тому рекомендуємо розглянути можливість забезпечити підписку на фахові видання з юридичних наук в електронній формі, що сприятиме більш оперативному надходженню відповідних публікацій і оновленню бібліотечного фонду.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Виходячи з аналізу документів, зустрічей із фокус-групами, огляду матеріально-технічної бази, можна зробити висновок, що фінансові та матеріально-технічні ресурси, а також навчально-методичне забезпечення ОНП Право загалом дозволяють досягати компетентностей і ПРН, визначених ОНП. У ХНПУ забезпечується повноцінна освітня, організаційна, інформаційна, консультативна та соціальна підтримка аспірантів на ОНП Право. Недоліки, які виявлені за цим критерієм, суттєво не знижують якість освітньої діяльності за цією ОНП та якість відповідної підготовки здобувачів вищої освіти, можуть бути усунуті у процесі поточної діяльності. Загалом має місце відповідність Критерію 7.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

У ЗВО існує політика та система забезпечення якості вищої освіти. Такий висновок ЕГ зробила за результатами спілкування з фокус-групами та вивчення нормативної бази ХНПУ. Так, розроблені і діють Положення про Виконавчу Раду (раду з якості), Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти та освітньої

діяльності ХНПУ імені Г.С. Сковороди (<https://bit.ly/3GItADw>). В університеті функціонує Центр забезпечення якості освіти, Рада з якості, Відділ менеджменту і моніторингу діяльності ХНПУ. Проводяться опитування аспірантів щодо якості освіти та освітньої діяльності на ОНП Право, що було підтверджено ними під час спілкування. Здобувачі зазначили, що такі опитування відбуваються один раз на декілька місяців, анкети є на сайті ЗВО, про анкетування аспірантів додатково інформують у Телеграм-чаті для аспірантів. Гарант ОНП також повідомила, що анкети наявні на сайті ЗВО, результати анкетування опрацьовуються відділом менеджменту і моніторингу діяльності університету, обговорюються проектною групою та беруться до уваги гарантом. На зустрічі з представниками структурних підрозділів зазначено, що відділ аспірантури і докторантури також залучається до надання інформування аспірантів про відповідні опитування щодо якості освіти на ОНП. З результатами опитування можна ознайомитися на сайті Центру забезпечення якості освіти ХНПУ (<https://bit.ly/3rmtqLi>). У перегляді ОНП Право брали участь різні стейкхолдери, у тому числі здобувачі. Під час спілкування з аспірантами, представниками студентського самоврядування, академічною спільнотою, роботодавцями всі ці групи вказали, що залучалися до процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОНП Право.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Положення здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

На зустрічі зі здобувачами, останні підтвердили, що вони залучалися до перегляду ОНП Право. На зустрічі з представниками студентського самоврядування, вони також вказали, що поінформовані про можливість висловлювати свої пропозиції як внутрішні стейкхолдери ОНП. Зокрема свої пропозиції висловлювали А. Гелашвілі як здобувач на ОНП Право та член Ради молодих вчених ХНПУ та О. Башкір (голова Ради молодих вчених ХНПУ). Безпосередньо Рада молодих вчених Університету аналізує та узагальнює зауваження та пропозиції аспірантів щодо організації освітнього-наукового процесу і звертається до Вченої ради ХНПУ чи адміністрації ЗВО з пропозиціями щодо їх вирішення. Проводяться опитування здобувачів щодо оцінювання якості освітнього процесу та співпраці з роботодавцями (<https://bit.ly/3Kpe1Td>).

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Ознайомлення з протоколами засідання семінару НПП і роботодавців щодо аналізу ринку праці та реалізації та розвитку освітньо-наукової програми «Право» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти у ХНПУ імені Г.С. Сковороди за спеціальністю 081 «Право» (<https://bit.ly/3Km5bpb>, <https://bit.ly/3tBd8RD>) підтверджує, що роботодавці долучаються до періодичного перегляду ОНП Право, що було підтверджено на зустрічі з відповідною фокус-групою. Так, Л. Могилевський зазначив, що брав участь у обговоренні питань щодо вибіркових дисциплін, і як стейкхолдер був почутий. ЕГ надався відгук на ОНП щодо необхідності поглиблення міжнародної співпраці, у результаті чого ЗВО були укладені договори про співпрацю з університетами Туреччини тощо. О. Прийменко також акцентував увагу на його залученні до удосконалення ОНП, так, ним було рекомендовано більше приділяти уваги дослідженню художніх текстів під час вивчення правової герменевтики. О. Лук'янчиков зазначив, що надавав пропозиції щодо посилення ОК, що стосувалися трудового права, додавши елементи вивчення судової практики. Гарант ОНП Право підтвердила, що пропозиції стейкхолдерів обговорюються на відповідних семінарах та переважно враховуються при формуванні змісту ОНП. Відповідною фокус-групою надаються рецензії на ОНП (<https://bit.ly/3GDYpsM>). Роботодавці також залучені до опитувань, пов'язаних з якістю на ОНП Право (<https://bit.ly/3IcumJC>), запрошуються на спільні заходи (так, В. Дудін взяв участь у дистанційній конференції, присвяченій 50-річчю КЗпП України), можуть виступати офіційними опонентами під час захисту дисертаційних робіт (Л. Могилевський). Вказане свідчить про співпрацю між ХНПУ імені Г. С. Сковороди і роботодавцями та залучення останніх до процесу перегляду ОП й інших процедур забезпечення її якості.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Університетом створені умови для налагодження зв'язків з випускниками за ОП, про що свідчить окрема вкладка «Випускники» на сайті закладу (<https://bit.ly/3tCromf>) та спілкування з ними на відповідній зустрічі. Типовими траєкторіями працевлаштування випускників, виходячи із відомостей про самооцінювання ОНП та інтерв'ювання випускників, є сфера освіти (випускники працюють як у цьому університеті, так і в інших ЗВО України), державна служба, судова система. Випускники залучаються до удосконалення ОНП, на що деякі з них вказали під час зустрічі. До прикладу, О. Лук'янчиков надавав пропозиції щодо ОНП, які стосувалися посилення ОК щодо трудового права за рахунок включення у їх зміст такого компоненту, як вивчення судової практики. О. Танасевич безпосередньо залучалася до проведення лекцій, про що було зазначено нею під час зустрічі. Викладене дає підстави стверджувати, що на ОНП Право підтримуються зв'язки з випускниками.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Політика ЗВО щодо забезпечення якості освітньої діяльності спрямована на врахування пропозицій внутрішніх і зовнішніх стейкхолдерів, і тим самим забезпечує вчасне реагування на певні недоліки ОНП. У закладі функціонують структурні підрозділи, відповідальні за забезпечення якості вищої освіти (Центр забезпечення якості освіти, Рада з якості, Відділ менеджменту і моніторингу діяльності університету). Так, Центр забезпечення якості освіти перевіряє ОНП, контролює процес вибору вибіркового дисциплін, проводить різноманітні опитування тощо. Його діяльність врегульована окремим положенням (<https://bit.ly/3qB4S2b>). Рада з якості збирається щотижнево, до її складу входять аспіранти, на її засіданнях обговорюються результати анкетування. Останнє опитування проводилося 20 вересня, що підтверджується протоколом № 3 на сайті закладу (<https://bit.ly/3tGVegi>). Проводяться просвітницькі заходи з метою ознайомлення здобувачів, гаранта з нормативною базою у сфері якості вищої освіти. Відділ менеджменту і моніторингу діяльності університету здійснює свою діяльність на підставі Положення (<https://bit.ly/3ПВ4wF>). Аспіранти беруть участь у забезпеченні якості вищої освіти через опитування, результати яких оприлюднені на сайті ХНПУ. Те, що діяльність різних структурних підрозділів, які відповідають за забезпечення якості ВО та освітньої діяльності у ХНПУ є погодженою, підтверджено під час зустрічей з ними. Загалом їх діяльність забезпечує спроможність ЗВО виявляти існуючі проблеми в реалізації ОНП та вчасно реагувати на виявлені недоліки.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Акредитація за даною ОНП є первинною, тому зауважень і пропозицій, сформульованих під час попередніх акредитацій, немає. Але виходячи з відомостей про самооцінювання ОНП, позитивним є те, що під час удосконалення ОНП Право враховано зауваження і пропозиції за результатами акредитаційних експертиз інших ОП. Так, затверджено Положення про порядок визнання результатів навчання отриманих у неформальній освіті, у робочі програми НД вміщено рекомендації щодо відповідних онлайн курсів, які здобувач може опанувати і результати яких будуть визнані, відповідно, існує можливість визнання результатів неформальної освіти. У результаті популяризації неформальної освіти на ОНП унаслідок врахування зауважень щодо експертиз інших ОП, аспірант на ОНП Право А. Гелашвілі підтвердила, що пройшла курси на платформі Прометеус та ВУМ-онлайн як елемент неформальної освіти. На ОНП Право також враховано рекомендацію щодо більш широкого залучення до розробки й перегляду ОНП представників роботодавців, випускників, здобувачів. У тому, що вони дійсно залучаються експертна група переконалася під час спілкування з ними. У ХНПУ на врахування рекомендацій було також прийнято Положення про стейкхолдерів освітніх програм.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

На нормативному рівні ЗВО питання щодо забезпечення якості вищої освіти врегульовано належним чином. Так, розроблено та діє Політика у сфері якості, Положення про Виконавчу Раду (раду з якості), Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти та освітньої діяльності ХНПУ імені Г.С. Сковороди, Положення про стейкхолдерів освітніх програм ХНПУ імені Г.С. Сковороди (<https://bit.ly/3FJgiVH>), а також функціонують відповідні структурні підрозділи, відповідальні за забезпечення якості вищої освіти (Центр забезпечення якості освіти, Рада з якості, Відділ менеджменту і моніторингу діяльності університету). Так, Центр забезпечення якості освіти перевіряє ОП, контролює процес вибору вибіркового дисциплін, проводить різноманітні опитування тощо на підставі відповідного положення (<https://bit.ly/3qB4S2b>). Рада з якості збирається щотижнево, до її складу входять аспіранти, на її засіданнях обговорюються анкетування та звітність щодо них. Також проводяться просвітницькі заходи із ознайомлення здобувачів, гаранта з нормативною базою у сфері якості вищої освіти. Повноваження відділу менеджменту і моніторингу діяльності університету врегульовано окремим Положенням (<https://bit.ly/3ПВ4wF>). ЕГ пересвідчилася, що здобувачі як внутрішні стейкхолдери, а також зовнішні стейкхолдери мають можливість подавати свої пропозиції щодо удосконалення ОП, а також беруть участь в опитуваннях щодо даної ОП. Результати опитування опрацьовуються відділом менеджменту і моніторингу діяльності університету, обговорюються проектною групою та беруться до уваги гарантом. На зустрічах із фокус-групами експертна група переконалася у залученні внутрішніх і зовнішніх стейкхолдерів до процедур забезпечення якості освітньої діяльності. Проведення відповідними структурними підрозділами просвітницьких заходів, методичних семінарів сприяє постійному розвитку ОП та освітньої діяльності за цією програмою.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

У ЗВО розроблена нормативна база, що регулює внутрішнє забезпечення якості освіти та освітньої діяльності на ОНП Право та у ХНПУ загалом. Систематично проводяться опитування різних груп стейкхолдерів, зокрема й

аспірантів щодо якості ОНП Право. ОНП підтримує зв'язки з роботодавцями та випускниками, зокрема в частині перегляду ОНП. На сайті ЗВО представлена актуальна інформація про випускників. Роботодавці залучаються до проведення лекцій для здобувачів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Позитивно оцінюючи проведення просвітницьких заходів і методичних семінарів представниками структурних підрозділів для здобувачів освіти, гарантів ОП, НПП, рекомендуємо розглянути можливості більш активного сприяння з боку ЗВО у професійному розвитку НПП, пропонувати курси підвищення кваліфікації.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Внутрішнє забезпечення якості ОП в цілому відповідає вимогам Критерію 8, доказом чого є наявність у ЗВО відповідної нормативної бази за даним критерієм та залучення широкого кола осіб до перегляду та вдосконалення ОП. ЗВО продемонстрував, що розроблення, затвердження, моніторинг та періодичний перегляд ОНП відбуваються відповідно до загальноінституційної політики та процедури внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, які дозволяють своєчасно реагувати на актуальні зміни та коригувати діяльність за ОНП. Не приділяється достатня увага підвищенню кваліфікації викладачів саме у ХНПУ, що може бути враховано у процесі поточної діяльності у ЗВО.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Основні нормативні документи ХНПУ розміщені на офіційному веб-сайті закладу у вільному доступі у вкладці «Нормативна документація Університету» (<https://bit.ly/3FDMjyG>), що робить їх доступними для зовнішніх і внутрішніх користувачів, дозволяє ознайомитися з правами та обов'язками всіх учасників освітнього процесу у ХНПУ. Спілкування з фокус-групами дає підстави констатувати, що вони обізнані щодо своїх прав та обов'язків, поінформовані про процедури їх участі в освітньому процесі. Як показало опитування, 96,7% аспірантів знають про можливість брати участь в обговоренні та вирішенні питань удосконалення освітнього процесу та освітньої програми (<https://bit.ly/3rukqnu>).

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Проект ОНП Право для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти оприлюднено на сайті ХНПУ (<https://bit.ly/3grrqdb>), що дозволяє долучитися до його загального обговорення різним категоріям стейкхолдерів. На сайті ХНПУ вказана електронна адреса, за якою можливо надати відгуки і пропозиції. На сайті містяться узагальнені пропозиції стейкхолдерів до ОНП «Право», а також результати їх врахування. Дата завантаження проекту ОНП та строки надання відгуків і пропозицій не зазначені.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Інформація щодо ОНП Право, зокрема її цілі, очікувані результати навчання та компоненти, є у вільному доступі на сайті за посиланням <https://bit.ly/3zklcvz>. Окремо забезпечено доступ до робочих програм (<https://bit.ly/34Yuhem>)

за цією ОНП. Звідси, обсяг інформації про ОНП є достатнім для забезпечення поінформованості стейкхолдерів та суспільства.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Доступ всіх заінтересованих сторін до нормативних документів ХНПУ, якими визначаються права і обов'язки учасників освітнього процесу, забезпечено. Нормативна база щодо організації освітнього процесу, зокрема ОНП і робочі програми також є у вільному доступі на веб-сайті ХНПУ. Це підтверджує, що ЗВО у своїй діяльності дотримується принципів прозорості та публічності. Для всіх стейкхолдерів забезпечена можливість надати відгуки, пропозиції та рекомендації щодо ОНП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

На сайті ЗВО не визначено строки громадського обговорення ОНП та надання відгуків і пропозицій щодо її покращення. Рекомендується визначити відповідні строки з метою оптимізації процедур моніторингу та перегляду ОНП.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

З урахуванням сильних і слабких сторін, експертна група вважає, що ОНП здебільшого відповідає вимогам щодо якості, визначеним Критерієм 9. Виявлені недоліки є незначними та можуть бути оперативно усунуті.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

Щодо забезпечення компетентностей, визначених у п.27 Порядку підготовки ДФ, аналіз РП ОК дозволив встановити. «Здобуття глибинних знань із спеціальності, за якою аспірант проводить дослідження..» забезпечують ОК3 «Проблеми правового регулювання приватні і публічні відносин», ОК5 «Проблеми гармонізації законів ЄС та України». Ці ОК загалом відповідають тематиці дисертацій аспірантів, оскільки свої дослідження вони здійснюють у напрямках трудове право і право соціального забезпечення, кримінальне право, адміністративне право. Безпосередньо їх наукові інтереси можуть бути задоволені за рахунок вибіркового дисциплін. Так, виходячи з Індивідуальних планів аспірантів, наданих на запит ЕГ: К.В. Гапочка, тема дис «Інтерес та його реалізація у трудовому праві України», А.Г. Гелашвілі, «Аліменти та державна допомога як способи забезпечення права жінки на достатній життєвий рівень», ВД – Проблеми юридичної відповідальності у сфері трудового права, Міжнародні соціальні стандарти; М. С. Журавльов, «Кримінальна відповідальність за недбале ставлення до військової служби», ВД – Юридична відповідальність у сфері кримінального права тощо. «Оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, та загальнокультурного кругозору» частково забезпечує ОК1 «Філософські фундації та етичні орієнтири конструювання наук проєктів». Виходячи з її змісту, вона практично не забезпечує (хоча на це і вказано у РП й Матриці відповідності): ПРН3. Знати методологію проведення наук дослідж, ПРН6. Вміти планувати та реалізувати на практиці оригінальне самостійне дослідження, яке має наукову новизну, теоретичну і практичну цінність, ПРН9. Вміти доступно, на високому науковому рівні доносити сучасні наукові знання та результати власних досліджень, ПРН11. Здійснювати вільне спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, здобувачами, науковою спільнотою, суспільством в цілому (забезпечує частково), ПРН12. Визначити свої права і обов'язки як громадянина України, члена громадянського суспільства та наукового співтовариства. Уміння «організації та проведення навчальних занять» забезпечує ОК4 «Методика викладання правових дисциплін» та ОК8 «Науково-викладацька практика». Навички «управління науковими проєктами та/або складення пропозицій щодо фінансування наукових досліджень», «реєстрації прав інтелектуальної власності» ОК практично не забезпечують, виходячи з аналізу змісту в РП. В ОК1, ОК2, ОК6, ОК7 дублюються питання методології та організації наук діяльн. Не є доречним охоплення цих питань ОК2 «Академічно і професійно орієнтоване спілкування», в якій варто акцентувати на академічну іноземну

мову. Виходячи зі змісту цієї ОК, сумнівно, що нею забезпечуються ЗК6 Здатність до викладання у ЗВО, ФК7, ПРН4 Знати специфіку та методи професійної діяльності викладача ЗВО.

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

Наукові інтереси аспірантів та напрям досліджень їх наукових керівників загалом узгоджуються (як: аспірант І. О. Вельма – наук керівник В. В. Марченко; аспіранти М. В. Власенко, К. В. Гапочка – наук керівник Р. І. Шабанов; аспірант А. Г. Гелашвілі – наук керівник О. М. Пономаренко; аспірант І. В. Григор'єва – наук керівник Д. О. Новіков; аспірант С. Ю. Зайцев – наук керівник О. В. Москаленко; аспірант Т. В. Димитрієва (Призначення більш м'якого покарання ніж передбачено законом в кримінальному праві України) – наук керівник М. Г. Корабель («Конфіскація майна як вид кримінального покарання», статті у фах виданнях з теми аспіранта) та ін. Водночас аналіз таблиці «Відповідність тем аспірантів опублікованим працям їх керівників» (надана на запит ЕГ, файл 5 Список аспірантів, таблиці дотичності; а також таблиця додана до СО), засвідчив, щодо деяких наукових керівників необхідним є забезпечення більш повної відповідності. Приклади: аспірант Л. М. Алдохіна, тема дис: «Організаційно-правові засади державного управління у сфері альтернативної енергетики в Україні» затверджена 2019 – наук керівник О. А. Задихайло, тема дис: «Організація управління культурою в Україні (адміністративно-правовий аспект)», лише одна стаття відповідає темі аспіранта «Задихайло О. А Основні напрямки удосконалення державного управління у сфері альтернативної енергетики в Україні. Збірник наукових праць ХНПУ, ПРАВО. 2021, Вип. 34.); аспірант В. В. Альошин, «Правове регулювання соціального захисту працівників правоохоронних органів» – наук керівник С. І. Сприндис, «Виникнення, зміна та припинення трудових правовідносин при бригадній формі організації та стимулювання праці» 1993, лише одна стаття з теми аспіранта – «Поняття соціального захисту працівників правоохоронних органів. Збірник наукових праць ХНПУ, Серія ПРАВО. 2021. №34. Загалом на ОНП є науковий потенціал, проте, відсутність захистів дисертацій здобувачів ОНП у своєму ЗВО не дозволяє повною мірою оцінити його, оскільки викладачі цієї ОНП не залучаються як рецензенти. Разом з тим, відповідна «критична маса» «доповнюється» за рахунок НПП тих ЗВО, в яких відбуваються захисти (ХНУВС, ХНУ ім. Ярослава Мудрого), а також зовнішньо академічної спільноти як стейкхолдерів ОНП Право, що було підтверджено під час зустрічі з ними. ХНПУ пройшов державну атестацію в частині провадження наукової діяльності. Згідно з наказом МОНУ «Про результати державної атестації ЗВО в частині провадження ними наукової (науково-технічної діяльності)» від 25.03.2021 №372, ХНПУ за науковим напрямом «Суспільні науки» пройшов у кваліфікаційну групу «В», що згідно з Постановою Кабміну України «Деякі питання проведення державної атестації ЗВО в частині провадження ними наукової (науково-технічної) діяльності» від 22.08.2018 №652 означає, що ЗВО виконує дослідження і розробки на задовільному професійному рівні і вони мають значення насамперед для забезпечення належного рівня освітнього процесу в ЗВО.

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

У ЗВО, зокрема на юридичному факультеті, де здійснюється підготовка здобувачів ОНП Право здійснюється комплекс заходів, необхідних для забезпечення можливостей апробації наукових результатів аспірантів. Згідно з наказом МОНУ №886 від 02.07.2020, збірник наукових праць ХНПУ імені Г. С. Сковороди серія Право, який започатковано у ХНПУ у 1999, внесено до категорії «Б» Переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дис робіт на здобуття наук ступенів док і канд наук (доктора філософії). Гарант ОНП Право є головним редактором цього видання. НПП та аспіранти мають змогу публікувати і активно публікують у ньому свої наукові праці (<http://surl.li/bedod>) безкоштовно (як було заявлено ними під час зустрічей). У 2019 започаткована щорічна міжнародна науково-практична конференція, присвячена пам'яті професора О. І. Процевського (<http://surl.li/ajhax>), що також створює можливості для апробації аспірантами результатів своїх наукових досліджень. На Юридичному факультеті функціонують наукові гуртки з кримінально-правових дисциплін, з адміністративного права, науковий студентсько-аспірантський гурток, до діяльності яких долучаються й аспіранти, на їх засіданнях можуть проводити апробацію своїх наукових результатів (<http://surl.li/bedmm>). Діє також науково-дослідницький центр імені проф. О. І. Процевського. Центр оснащений обладнанням (комп'ютери), яке може використовуватися аспірантами у процесі проведення досліджень, в його приміщенні наукові керівники обговорюють з аспірантами поточні питання виконання досліджень (<http://surl.li/bednt>). Здобувачі ОНП мають безкоштовний доступ до використання обладнання та бібліотечних ресурсів.

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.

У ХНПУ розроблена Стратегія інтернаціоналізації (<http://surl.li/vhev>), яка разом з Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачів вищої освіти, НП і НПП (<http://surl.li/vheg>) закладає нормативні основи долучення аспірантів до міжнародної академічної спільноти. Навчання, викладання і наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності ХНПУ координує Центр міжнародної, інноваційної і

проектної діяльності (<http://surl.li/aghcw>). На його сайті публікуються оголошення щодо академічних обмінів, викладання, проведення досліджень, стажування, підвищення кваліфікації, участі у міжнародних проектах. Викладачі на ОНП проходили міжнародні стажування в європейських університетах (<http://surl.li/ajhbl>) і використовують отримані знання/ вміння в освітньому процесі на ОНП Право. Викладач на ОНП Д. О. Новіков брав участь у міжнародному проекті European Parliament resolution of 12 December 2018 on the implementation of the EU Association Agreement with Ukraine (2017/2283(INI)) (<http://surl.li/ajhpc>), результати якого також використані в освітньому процесі на ОНП. У ЗВО забезпечено доступ для НПП та аспірантів до наукових видань, які індексуються у міжнародних наукометричних базах даних, зокрема Scopus та Web of Science. Під час зустрічі з директором наукової бібліотеки ЕГ було продемонстровано відповідні можливості. Крім щорічної міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті професора О. І. Процевського (<http://surl.li/ajhax>), результати своїх наукових досліджень аспіранти репрезентують і шляхом участі в інших міжнародних конференціях (<http://surl.li/ajido>). Долучаються вони до міжнародних вебінарів (<http://surl.li/ajidj>). 04.10.2021 на Юридичному факультеті зокрема для здобувачів ВО на ОНП Право проведено науковий семінар з актуальних проблем юридичної та шляхів її розвитку з міжнародною участю – К. Л. Томашевського, д.юр.н, професора кафедри цивільно-правових дисциплін Міжнародного університету (МИТСО) (<http://surl.li/ajiei>). Під час акредитаційної експертизи ЕГ пересвідчилася, що здобувачі третього рівня ВО всіх спеціальностей у ХНПУ, так само на ОНП Право, мають можливість долучатися до міжнародної академічної спільноти шляхом участі у різних заходах в рамках договорів про співробітництво ХНПУ (<http://surl.li/ajhbh>). Опитування здобувачів ОНП Право (<http://surl.li/ajnbz>) засвідчило, що аспіранти переважно (96,8%) повною мірою обізнані про можливості стажування за кордоном під час навчання в аспірантурі та вказали, що у ЗВО створено можливості для академічної мобільності аспірантів, а зміст ОНП дає можливість представлення своїх наукових результатів як в Україні, так і за кордоном.

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

Наукові керівники аспірантів на зустрічі з експертною групою зазначили, що почали працювати у напрямку залученості до написання наукових проектів і участі в них. Д. Новіков був учасником проекту Європейського парламенту «Implementation of the EU association agreement with Ukraine», про що було ним зазначено на зустрічі та надано відповідний підтверджуючий документ. Інші наукові керівники працюють у рамках виконання кафедральних тем (тема кафедри цивільно-правових дисциплін і трудового права імені професора О. І. Процевського ХНПУ ім. Г. С. Сковороди – «Реалізація Україною Угоди про асоціацію з Європейським Союзом у галузі зайнятості, соціальної політики та рівних можливостей». Державний реєстраційний номер – 0120U104122, дійсна до грудня 2024 р.; тема кафедри державно-правових дисциплін – «Правові проблеми європейської інтеграції держави і права України». Державний реєстраційний номер: 0121U110256, дійсна до січня 2025 р.). Виходячи зі звіту самооцінювання, наукові керівники брали участь у міжнародному медико-правовому форумі, проходили науково-педагогічні стажування в університетах інших країн, на підтвердження чого були надані відповідні документи. Ознайомлення з публікаціями викладачів також свідчить про їх регулярну публікаційну активність, у тому числі у виданнях, які індексуються у міжнародних наукометричних базах даних Scopus і WoS.

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

Дотримання академічної доброчесності у закладі регулюється Кодексом академічної доброчесності ХНПУ імені Г.С.Сковороди (відповідальність за її порушення передбачена 4 розділом), Положенням про комісію з питань академічної доброчесності (<https://bit.ly/3FDVb7o>). У ЗВО проводиться конкурс есе серед здобувачів вищої освіти «Моя академічна доброчесність», врегульований відповідним положенням. Існує Комісія з питань академічної доброчесності, є група сприяння академічній доброчесності, роботи здобувачів перевіряються на наявність академічного плагіату (про це було зазначено особисто ними та підтверджено наданою документацією гарантом ОНП). На наявність академічного плагіату редакційна колегія фахового видання категорії «Б» з права також перевіряє статті НПП та аспірантів. Здобувачі підписують декларацію про дотримання академічної доброчесності. У ХНПУ проводяться заходи з популяризації академічної доброчесності, зокрема тренінги, на сайті ЗВО висвітлюється відповідна інформація. До прикладу, у грудні був проведений захід щодо правил цитування. Здобувачі у рамках неформальної освіти на платформі Прометеус та ВУМ-онлайн проходять курси щодо академічної доброчесності, що підтверджується відповідними сертифікатами. С. Сердюк на зустрічі повідомив, що ЗВО забезпечує можливість перевірити статті на плагіат, зокрема можна надіслати роботу на перевірку до бібліотеки, а у разі виявлення плагіату буде збиратися комісія. За час дії ОНП фактів порушень академічної доброчесності науковими керівниками та аспірантами виявлено не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

У ХНПУ розроблена Стратегія інтернаціоналізації, різними структурними підрозділами ЗВО активно проводиться робота з інформування НПП та аспірантів щодо заходів академічної мобільності, стажування, підвищення кваліфікації, участі у міжнародних проєктах. Викладачі на ОНП проходили міжнародні стажування в європейських університетах, Д. О. Новіков брав участь у міжнародному проєкті, отримані знання/ уміння НПП використовують в освітньому процесі на ОНП Право. Для НПП та аспірантів у ЗВО забезпечено доступ до наукових видань, які індексуються у міжнародних наукометричних базах даних, зокрема Scopus та Web of Science. Свої наукові результати НПП та аспіранти можуть безкоштовно оприлюднювати у Збірнику наукових праць ХНПУ імені Г. С. Сковороди серія Право, який внесено до категорії «Б» Переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук (доктора філософії). Гарант ОНП Право є головним редактором цього видання. Для апробації результатів своїх дисертаційних досліджень аспіранти беруть участь у щорічній міжнародній науково-практичній конференції, присвяченій пам'яті професора О. І. Процевського, яка проходить на базі Юридичного факультету ХНПУ, а також в роботі інших міжнародних конференцій. Долучаються вони до міжнародних вебінарів, наукових семінарів з міжнародною участю з актуальних проблем юридичної освіти та шляхів її розвитку. У ХНПУ розроблено комплекс локальних актів щодо забезпечення культури якості вищої освіти зокрема академічної доброчесності, якими передбачена обов'язкова перевірка всіх кваліфікаційних робіт на наявність академічного плагіату, що і здійснюється у ЗВО згідно з договором з ТОВ «Антиплагіат». У ХНПУ загалом та на ОНП Право зокрема систематично здійснюються заходи з популяризації академічної доброчесності у рамках діяльності Центру забезпечення ЯО, Відділу аспірантури і докторантури, зокрема Групи сприяння АД, яку очолює науково-педагогічний працівник з ОНП Право Д. О. Новіков. Тематика дисертаційних досліджень аспірантів формується у рамках затверджених кафедральних тем, якими передбачено вивчення актуальних проблем правового забезпечення європейської інтеграції України

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

Загалом зміст дозволяє забезпечити підготовку аспірантів до дослідницької та викладацької діяльності у ЗВО за спеціальністю 081 Право. Не використовується повною мірою потенціал інтернаціоналізації ЗВО зокрема щодо аспірантів, на ОНП Право вони не залучаються до заходів академічної мобільності, немає прикладів спільної участі аспірантів та їх наукових керівників у міжнародних наукових проєктах. Не у всіх наукових керівників достатньо повно забезпечена відповідність тематики їх наукових досліджень до тем дисертацій їх аспірантів. Рекомендуємо: Більш повно репрезентувати у переліку ЗК, ФК та ПРН вимоги 8 рівня НРК, а також компетентності, визначені у Порядку підготовки ДФ. Мотивувати аспірантів до участі в академічній мобільності. У напрямку забезпечення більш повної релевантності наукових інтересів керівників та їх аспірантів посилити «публікаційну активність» з відповідної проблематики. Запровадити практику організації разових спецрад із захисту дисертацій в галузі Право безпосередньо у ХНПУ, що дозволить залучати НПП з ОНП Право як рецензентів дисертаційних досліджень здобувачів на ОНП та зможе підтвердити наявність «критичної маси» дослідників у цьому ЗВО.

Рівень відповідності Критерію 10.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

Зміст ОНП загалом забезпечує підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у ЗВО за спеціальністю 081 Право. Наукова діяльність аспірантів переважно відповідає напрямові досліджень їх наукових керівників. У ХНПУ створено сприятливі умови для проведення й апробації аспірантами результатів їх наукових досліджень, у тому числі шляхом залучення їх до міжнародних науково-практичних конференцій. У ХНПУ здійснюється комплекс заходів щодо формування культури якості, зокрема практика дотримання академічної доброчесності науковими керівниками та аспірантами. Недоліки, виявлені за цим критерієм, не є критичними, можуть бути усунені у процесі поточної діяльності, загалом має місце відповідність Критерію 10.

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	B

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Рябовол Лілія Тарасівна

Члени експертної групи

Нашинець-Наумова Анфіса Юріївна

Стеблянко Аліна Володимирівна